

Kommunledningsförvaltningen
Maria Ekblad
maria.ekblad@enkoping.se

Kommunstyrelsen

Remiss av förslag gällande flytt av ansvar för kommunens arbetsmarknadsinsatser samt integrationsarbete

Förslag till kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen beslutar att:

1. skicka förslag till reglemente för socialnämnden respektive utbildningsnämnden, daterade 2024-03-20, på remiss till socialnämnden samt utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden,
2. remissvar ska ha inkommit till kommunstyrelsen senast 25 oktober 2024.

Ärendet

Beskrivning av ärendet

Kommundirektören har på uppdrag av kommunstyrelsen sett över den organisatoriska tillhörigheten för arbetsmarknadsenheten samt integrationsenheten. Med anledning av utredningen, "Eventuell flytt av Arbetsmarknadsenheten och Integrationsenheten från UAN till SN", har förslag till nya reglementen tagits fram för att skickas på remiss till berörda nämnder. Enligt förslaget flyttas ansvaret för kommunens arbetsmarknadsinsatser, att vara arbetslöshetsnämnd samt ansvaret att ta emot och ge introduktion till flyktingar från utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden till socialnämnden. Vid en eventuell flytt föreslås att utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden byter namn till utbildningsnämnden.

Enligt 15 § arkivlagen (1990:782) får en nämnd bara avhända sig allmänna handlingar med stöd av lag eller särskilt beslut av fullmäktige. Nämnderna bör i sitt remissvar därför även utreda huruvida flytten av ansvaret innebär att allmänna handlingar flyttas från utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden till socialnämnden. Båda nämnderna bör ta i beaktande hur en eventuell flytt kommer påverka deras arkivredovisning (till exempel i respektive nämnds informationshanteringsplan).

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet att skicka förslaget på remiss medför inte några ekonomiska konsekvenser.

Sociala och miljömässiga konsekvenser

Beslutet att skicka förslaget på remiss medför inte några sociala eller miljömässiga konsekvenser.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, daterad 2024-03-24

Förslag, Reglemente för socialnämnden, daterad 2024-03-20

Förslag, Reglemente för utbildningsnämnden, daterad 2024-03-20

Promemoria, Eventuell flytt av Arbetsmarknadsenheten och Integrationsenheten från UAN till SN (inklusive bilaga 1-4), daterad 2024-02-14

Daniel Jansson-Hammargren
Kommundirektör
Enköpings kommun

Hannu Högberg
Biträdande kommundirektör
Enköpings kommun

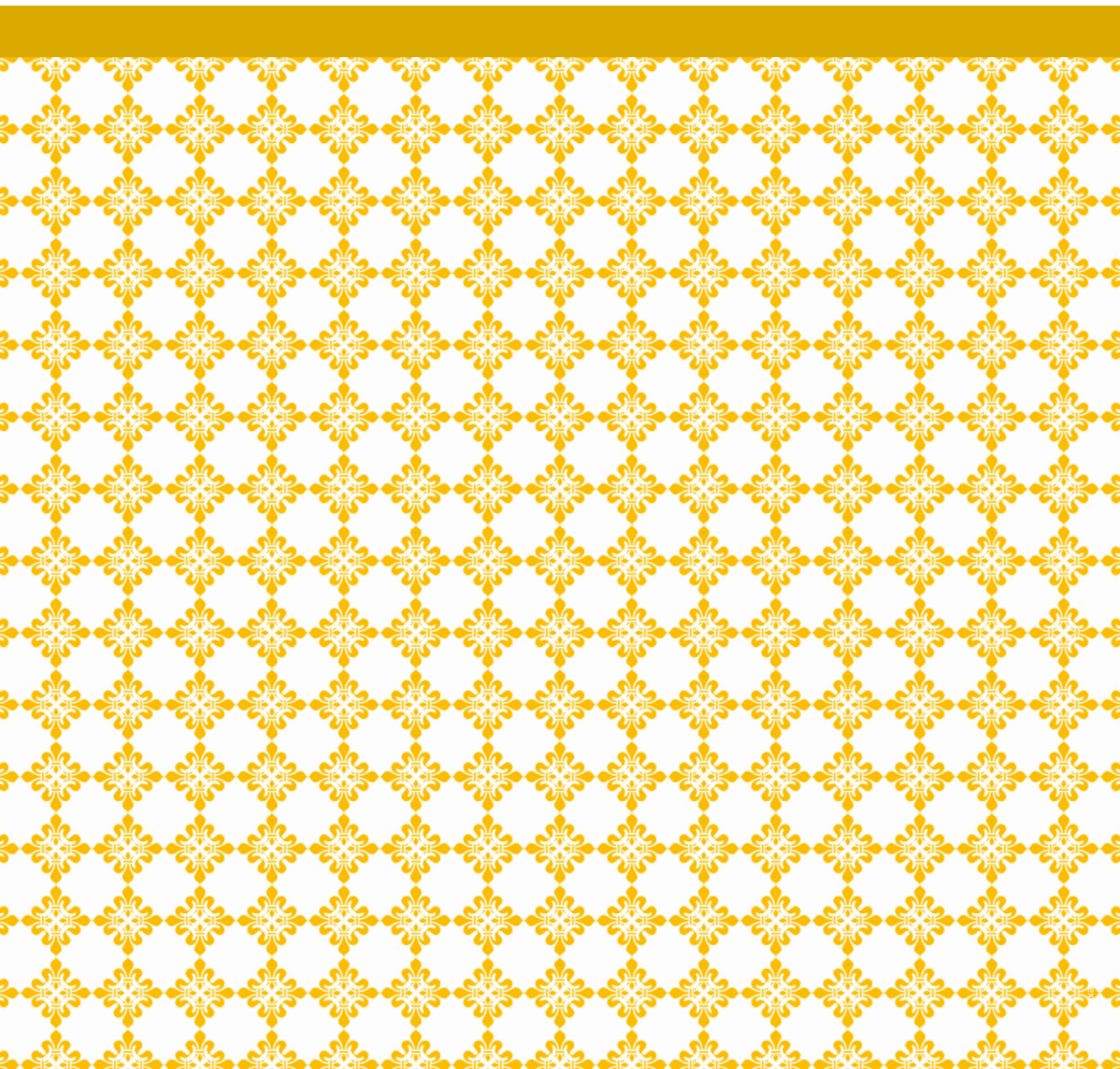
Beslutet skickas till:

Socialnämnden, för åtgärd

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden, för åtgärd

Reglemente

För Socialnämnden i Enköpings kommun

Dokumenttyp
Reglemente

Beslutad av

Gäller f.om.

Gäller t.om.
Tills vidare

Ersätter
KS2023/771

Gäller för
Socialnämnden

Ansvarig funktion
Avdelningen för ledningsstöd

Reviderad

Innehållsförteckning

Socialnämndens uppgifter	1
1 § Nämndens uppgifter	1
Uppföljningsfunktionen	2
2 § Uppföljning, återredovisning och rapportering till fullmäktige.....	2
Övriga bestämmelser	2
3 § Uppdrag och verksamhet	2
4 § Organisation inom verksamhetsområde	2
5 § Processfrågor	2
6 § Yttranden.....	3
7 § Kungörelse och tillkännagivande av föreskrifter m.m.	3
8 § Delgivningsmottagare.....	3
9 § Undertecknande av handlingar	3
10 § Personalansvar	3
11 § Personuppgifter.....	4
12 § Arkiv	4
13 Information och samråd.....	4
14 § Medborgarförslag	4
Arbetsformer	5
15 § Mandatperiod.....	5
16 § Sammansättning.....	5
17 § Presidium	5
18 § Ordförande.....	5
19 § Ersättare för ordföranden och vice ordföranden	6
20 § Tidpunkt för sammanträden.....	6
21 § Kallelse	6
22 § Offentliga sammanträden.....	7
23 § Sammanträden på distans.....	7
24 § Närvarorätt	7
25 § Förhinder.....	8
26 § Ersättares tjänstgöring	8

27 § Jäv, avbruten tjänstgöring.....	9
28 § Yrkanden	9
29 § Deltagande i beslut	9
30 § Reservation.....	9
31 § Särskilt yttrande.....	9
32 § Justering av protokoll	10
Utskott	10
33 § Nämndens arbetsutskott.....	10
Nämndens arbetsutskott (SNAU)	10
34 § Ansvarsområden.....	10
35 § Sammansättning	11
36 § Arbetsformer	11

Socialnämndens uppgifter

1 § Nämndens uppgifter

Nämnden ansvarar för att utföra kommunens uppgifter inom socialtjänst enligt:

- socialtjänstlagen (2001:453) med kompletterande lagar rörande individ- och familjeomsorg,
- lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga
- lag (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall
- begravningslagen (1990:1144)
- förordningar beslutade med stöd av ovan nämnda lagar.

Nämnden ansvarar för de uppgifter som enligt lag eller författning åligger nämnd och som inte någon annan nämnd har fått i uppdrag att ansvara för.

Detta gäller till exempel nämnds uppgifter enligt:

- föräldrabalken (1949:381)
- äktenskapsbalken (1987:230)
- lag (2016:1013) om personnamn
- ärvdabalken (1958:637)
- lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare
- brottsbalken (1962:700)
- körkortslagen (1998:488).

Nämnden har följande ansvarsområden:

- samordningsansvar när det gäller psykiskt och socialt omhändertagande vid stora katastrofer och olyckor,
- huvudansvarig för kommunens drogförebyggande arbete,
- förebyggande och uppsökande socialt arbete,
- kommunens yttranden enligt hemvärnsförordningen och kommunens yttranden om tillstånd till spel på värdeautomater enligt lotterilagen.

Nämnden ansvarar dessutom för:

- kommunens arbetsmarknadsinsatser och är arbetslöshetsnämnd,
- att ta emot och ge introduktion till flyktingar.

Uppföljningsfunktionen

2 § Uppföljning, återredovisning och rapportering till fullmäktige

Nämnden ska kontinuerligt följa upp sin egen verksamhet. Nämnden ska rapportera till kommunfullmäktige hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under året. Rapporteringen ska göras på det sätt som kommunstyrelsen har bestämt.

Övriga bestämmelser

3 § Uppdrag och verksamhet

Nämnden ska inom sitt verksamhetsområde följa vad som anges i lag eller annan författning. Nämnden ska följa det fullmäktige – i reglemente, i samband med budget eller i annat särskilt beslut – har bestämt att nämnden ska fullgöra, samt verka för att fastställda mål uppnås och i övrigt följa givna uppdrag och angivna riktlinjer.

4 § Organisation inom verksamhetsområde

Nämnden ansvarar för att dess organisation är tydlig och ändamålsenlig med hänsyn till av fullmäktige fastställda mål och styrning samt lagar och andra författningar för verksamheten.

5 § Processfrågor

Nämnden får själv eller genom ombud föra kommunens talan i alla mål och ärenden som faller inom nämndens ansvarsområde, om inte någon annan ska göra det på grund av lag eller annan författning eller beslut av fullmäktige.

Nämnden får, i mål och ärenden där nämnden för kommunens talan, träffa för kommunen bindande överenskommelse om betalning av fordran, anta ackord, ingå förlikning och sluta andra avtal.

6 § Yttranden

Nämnden beslutar om yttranden i frågor som faller inom ramen för nämndens ansvarsområde.

7 § Kungörelse och tillkännagivande av föreskrifter m.m.

Nämnden ansvarar för att beslut och föreskrifter inom det egna ansvarsområdet kungörs enligt gällande bestämmelser.

Nämnden ska underrätta styrelsen om ändringen och dess innehåll så snart en uppdatering av den kommunala författningssamlingen bedöms nödvändig.

8 § Delgivningsmottagare

Delgivning med nämnden sker med ordföranden, förvaltningschefen eller annan anställd som nämnden beslutar är behörig.

9 § Undertecknande av handlingar

Skrivelser, avtal och andra handlingar som nämnden beslutat om, ska på nämndens vägnar undertecknas av ordföranden och kontrasigneras av förvaltningschef eller annan person som utses av nämnden. Vid förfall för ordföranden inträder förste vice ordföranden och vid förfall för denne den ledamot som nämnden utser.

Nämnden får även uppdra åt förtroendevald eller anställd att enligt av nämnden lämnade direktiv underteckna handlingar på nämndens vägnar. Skrivelser, avtal och andra handlingar som upprättas med anledning av fattat delegationsbeslut ska undertecknas av den som fattat beslutet och, i förekommande fall, kontrasigneras av den som utses därtill.

10 § Personalansvar

Nämnden är anställningsmyndighet för personal vid dess förvaltning med undantag för förvaltningschef som anställs av styrelsen.

11 § Personuppgifter

Nämnden är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som sker i dess verksamhet.

Nämnden ska utse dataskyddsombud.

12 § Arkiv

Nämnden ansvarar för vården av sitt arkiv, med de begränsningar som följer av kommunstyrelsens reglemente.

13 Information och samråd

Styrelsen, nämnderna och kommunalråd ska i möjligaste mån från nämnden erhålla den information och det underlag de behöver i sin verksamhet. Rätten till information och underlag omfattar inte uppgift för vilken sekretess råder.

Nämnden ska samråda när deras verksamhet och ärenden berör styrelsens eller annan nämnds verksamhet.

Samråd bör även ske med föreningar och organisationer när dessa är särskilt berörda. Nämnden beslutar om formerna för samrådet.

14 § Medborgarförslag

Medborgarförslag, där fullmäktige överlåtit till nämnden att fatta beslut, ska om möjligt beredas så att nämnden kan fatta beslut inom ett år från det att förslaget väcktes i fullmäktige.

Nämnden ska fortlöpande informera fullmäktige om de beslut som fattats med anledning av ett medborgarförslag.

Nämnden ska två gånger per år redovisa de medborgarförslag som inte beretts färdigt för beslut i fullmäktige inom ett år från det att förslagen väcktes i fullmäktige. Fullmäktige ska informeras om anledningen till att ärendena inte avgjorts och när beslut kan förväntas fattas. Redovisningen ska göras på fullmäktiges ordinarie sammanträde i april och oktober.

När ett medborgarförslag beretts färdigt och beslut ska fattas, bör förslagsställaren underrättas.

Nämnden får besluta att den eller de som har väckt ett ärende genom medborgarförslag får närvara när nämnden behandlar ärendet, men inte närvara när beslut fattas.

Arbetsformer

15 § Mandatperiod

Nämndens mandatperiod är från och med den 1 januari året efter det som val till kommunfullmäktige har hållits och till och med den 31 december fyra år senare.

16 § Sammansättning

Nämnden består av minst 9 ledamöter och 7 ersättare och högst av 11 ledamöter och 9 ersättare.

17 § Presidium

Nämndens ordförande, förste vice ordförande och andre vice ordförande bildar nämndens presidium. Vice ordförandena ska biträda ordförande i uppgiften att planera och leda sammanträdet i den mån ordföranden anser att det behövs.

18 § Ordförande

Ordförande ska:

1. leda nämndens arbete och sammanträden,
2. kalla till sammanträde i enlighet med lag och reglemente,
3. inför sammanträdena se till att ärendena som ska behandlas i nämnden vid behov är beredda,
4. se till att färdigberedda ärenden snarast behandlas i nämnden,
5. bevaka att nämndens beslut verkställs,
6. främja samverkan mellan nämnden, kommunens övriga nämnder och fullmäktige,
7. representera nämnden vid uppvaktningar hos myndigheter, konferenser och sammanträden om inte nämnden bestämt annat i ett särskilt fall,
8. fatta beslut i brådskande individärenden som nämnden delegerat till ordförande med stöd av lag.

19 § Ersättare för ordföranden och vice ordföranden

Om varken ordförande eller annan i presidiet kan delta i ett helt sammanträde eller en del av ett sammanträde, får nämnden utse en annan ledamot som ersättare för dessa. Tills valet förrättats, fullgörs ordförandes uppgifter av den som varit ledamot i nämnden längst tid. Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid fullgörs ordförandes uppgifter av den äldste av dem.

Motsvarande gäller om ordförande eller annan i presidiet inte kan fullgöra sitt uppdrag under en längre tid. Ersättaren ska fullgöra ordförandes eller övriga presidiets samtliga uppgifter.

20 § Tidpunkt för sammanträden

Nämnden sammanträder på dag och tid som nämnden bestämmer.

Sammanträde ska hållas också om minst en tredjedel av ledamöterna begär det, eller när ordföranden anser att det behövs. En begäran om extra sammanträde ska göras skriftligt hos ordförande och innehålla uppgift om det eller de ärenden som önskas bli behandlade på det extra sammanträdet.

Ordförande ska, om möjligt, samråda med vice ordförandena om tiden för extra sammanträde. Om det föreligger särskilda skäl får ordförande ställa in ett

sammanträde eller ändra dagen eller tiden för sammanträdet. Om möjligt ska samråd ske med vice ordförandena.

Om ordförande beslutar att ett sammanträde ska ställas in eller att dagen eller tiden för ett sammanträde ska ändras, ska ordförande se till att varje ledamot och ersättare snarast underrättas om beslutet.

21 § Kallelse

Ordföranden ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena. Om varken ordföranden eller en vice ordförande kan kalla till ett sammanträde ska den ledamot som tjänstgjort längst i nämnden göra det. Om flera ledamöter har tjänstgjort lika länge ska den äldste ledamoten kalla till sammanträdet.

Kallelsen ska vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet. Kallelsen ska ställas till varje ledamot och ersättare samt annan förtroendevald som får närvara vid sammanträdet senast fem veckodagar före sammanträdesdagen. Kallelsen sker som regel elektroniskt, om det inte är olämpligt. Ordförande bestämmer formen för kallelsen.

I undantagsfall får kallelse ske inom annan tid och/eller på annat sätt.

Kallelsen bör åtföljas av en föredragningslista och tillhörande handlingar. Ordförande ska i kallelsen ange om utelämnande av handlingar har skett.

22 § Offentliga sammanträden

Nämnden får besluta att hela eller delar av sammanträdena ska vara offentliga. Offentliga sammanträden får inte hållas i ärenden som avser myndighetsutövning eller i vilka det förekommer uppgifter som omfattas av sekretess.

23 § Sammanträden på distans

Nämnden får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Lokalen ska vara så beskaffad att inte obehöriga kan ta del av sammanträdeshandlingar, bild eller ljud.

Ledamot som önskar delta på distans bör senast tre dagar i förväg anmäla detta till nämndens kansli. Ordföranden avgör om närvaro får ske på distans.

Nämnden får bestämma vad som närmare ska gälla om deltagande på distans i nämnden.

24 § Närvarorätt

Kommunalråd och styrelsens ordförande har rätt att närvara vid nämndens sammanträden och delta i överläggningarna. Nämnden får därutöver medge ledamot av styrelsen denna rätt. Den förtroendevalde har i den utsträckning nämnden beslutar rätt att få sin mening antecknad i protokollet.

Härutöver får nämnden medge förtroendevald som inte är ledamot eller ersättare i nämnden att närvara vid sammanträde med nämnden för att lämna upplysningar. Även anställd i kommunen och särskilt sakkunnig kan medges denna rätt. Om nämnden beslutar det, får den som kallats delta i överläggningarna.

Nämnden får härutöver bestämma att annan ska ha rätt att närvara vid nämndens sammanträden.

Närvarorätten gäller även när sammanträdet hålls inom stängda dörrar. Närvarorätten för förtroendevalda gäller dock inte ärenden som avser myndighetsutövning och i vilka det förekommer uppgifter som hos nämnden omfattas av sekretess.

25 § Förhinder

En ledamot som är förhindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde, ska i så god tid som möjligt underrätta en ersättare.

26 § Ersättares tjänstgöring

Om en ledamot är förhindrad att delta eller att vidare delta i ett sammanträde ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe. Den ersättare ska kallas in som står i tur att tjänstgöra och som inte redan har kallats in. En ledamot som inställer sig under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare trätt i ledamotens ställe.

Ersättarna ska, om dessa inte valts proportionellt, tjänstgöra enligt den ordning som fullmäktige har bestämt. Om ingen ordning är bestämd, kallas ersättarna i den ordning de tagits upp i fullmäktiges protokoll från valet.

Ersättare som inte tjänstgör har rätt att delta i överläggningarna och få sin mening antecknad till protokollet.

En ersättare som har börjat tjänstgöra har företräde oberoende av turordningen. Om styrkebalansen mellan partierna påverkas genom ersättarens tjänstgöring,

får dock en ersättare som inställer sig under pågående sammanträde träda in istället för en ersättare som kommer längre ner i turordningen.

27 § Jäv, avbruten tjänstgöring

En ledamot eller en ersättare som har avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende får tjänstgöra igen när nämnden har handlagt ärendet.

En ledamot som har avbrutit tjänstgöringen en gång under ett sammanträde på grund av något annat hinder än jäv, får åter tjänstgöra om ersättarens inträde har påverkat styrkebalansen mellan partierna.

28 § Yrkanden

När nämnden förklarat överläggningen i ett ärende avslutad, går ordföranden igenom de yrkanden som har framställts under överläggningen och kontrollerar att de har uppfattats korrekt. Ordföranden befäster genomgången med ett klubbslag. Därefter får inte något yrkande ändras eller läggas till, om inte nämnden enhälligt beslutar att medge det.

Om ordföranden anser att det behövs ska den ledamot som har framställt ett yrkande avfatta det skriftligt.

29 § Deltagande i beslut

En ledamot som, där detta är möjligt, avser att avstå från att delta i ett beslut, ska anmäla detta till ordföranden innan beslut fattas.

En ledamot som inte har gjort en sådan anmälan anses ha deltagit i beslutet, om nämnden fattar det med acklamation.

30 § Reservation

Endast förtroendevalda som har deltagit i avgörandet av ett beslut kan reservera sig mot beslutet. Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och vill motivera reservationen ska ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen ska lämnas till sekreteraren före den tidpunkt som fastställts förjustering av protokollet. Motsvarande gäller vid omedelbarjustering.

31 § Särskilt yttrande

Ledamot och tjänstgörande ersättare har rätt att få ett särskilt yttrande antecknat i protokollet. Även ersättare som inte tjänstgör får lämna ett särskilt yttrande, om de närvarar då beslutet tas.

Den som vill lämna ett särskilt yttrande i ett ärende ska anmäla detta då ärendet behandlas av nämnden. Det särskilda yttrandet kan läsas upp när ärendet behandlas.

Ett särskilt yttrande ska vara skriftligt och ska ges in före justeringen av protokollet.

32 § Justering av protokoll

Vid sammanträdena ska protokoll föras. Ordföranden ansvarar för protokollet.

Sammanträdets ordförande och en ledamot ska justera protokollet. Nämnden bestämmer tidpunkt för justeringen. Protokollet ska dock vara justerat senast fjorton dagar efter sammanträdet.

Nämnden kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen ska redovisas skriftligt vid sammanträdet och justeras av ordföranden och en ledamot.

Utskott

33 § Nämndens arbetsutskott

Nämnden ska ha ett arbetsutskott (SNAU). Nämnden får därutöver besluta om att inrätta ytterligare utskott.

Nämnden kan besluta om kompletterande bestämmelser för utskottets arbetsformer utöver de som anges i det här reglementet.

Nämndens arbetsutskott (SNAU)

34 § Ansvarsområden

Arbetsutskottet fattar beslut i individärenden som enligt lag inte kan delegeras till tjänsteman eller som nämnden valt att delegera till arbetsutskottet.

Arbetsutskottet ska bereda ärenden till nämnden om beredning behövs. Ordföranden eller förvaltningschefen överlämnar sådana ärenden till arbetsutskottet.

35 § Sammansättning

Arbetsutskottet ska bestå av minst 3 ledamöter och 3 ersättare och högst av 5 ledamöter och 5 ersättare. Nämndens ordförande ska vara ledamot och

ordförande i arbetsutskottet. Nämndens förste vice ordförande ska vara ledamot och förste vice ordförande i arbetsutskottet. Nämndens andre vice ordförande ska vara ledamot och andre vice ordförande i arbetsutskottet.

Arbetsutskottet får kalla nämndledamöter från de olika partier som inte är representerade i arbetsutskottet till ett sammanträde. De har rätt att delta i överläggningarna men inte i besluten.

I övrigt avgör utskottet på sammanträdet i vilken utsträckning andra än ledamöter och ersättare ska få närvara och delta i överläggningar.

Nämnden väljer ersättare i arbetsutskottet bland nämndens ledamöter och ersättare för samma tid som de valts in i nämnden.

Om en ersättare i arbetsutskottet avgår ska nämnden snarast göra ett fyllnadsval, förutsatt att ersättaren inte har utsetts vid proportionellt val.

Motsvarande regler som i 19 § gäller även för utskottet om ersättare för ordförande. Om en ersättare för nämndens ordförande har utsetts enligt 19 §, ska denne också vara ordförande i utskottet.

Ersättare ska närvara vid arbetsutskottets sammanträden endast om ledamot är förhindrad att tjänstgöra. Utskottet får besluta om undantag från denna regel.

I övrigt gäller motsvarande regler som i 26–27 §§ även för utskottet om inte nämnden beslutat något annat.

36 § Arbetsformer

Arbetsutskottet beslutar årsvis om en sammanträdesplan med datum och tid. Utöver det ska utskottet sammanträda när minst en tredjedel av ledamöterna begär det, eller när ordföranden anser att det behövs.

Motsvarande regler för kallelse och handlingar till sammanträden som i 21 § gäller även för arbetsutskottet om inte nämnden eller utskottet beslutat om en annan ordning.

Vid sammanträdena ska protokoll föras över de beslut som fattas. Ordförande ansvarar för protokollet. Nämnden kan besluta om en annan ordning för ärenden där utskottet inte fattar beslut. Motsvarande regler som i 30–32 §§ gäller även för arbetsutskottet om inte nämnden eller utskottet beslutat om en annan ordning.

Utskottet får bara handlägga ärenden när minst tre ledamöter är närvarande.

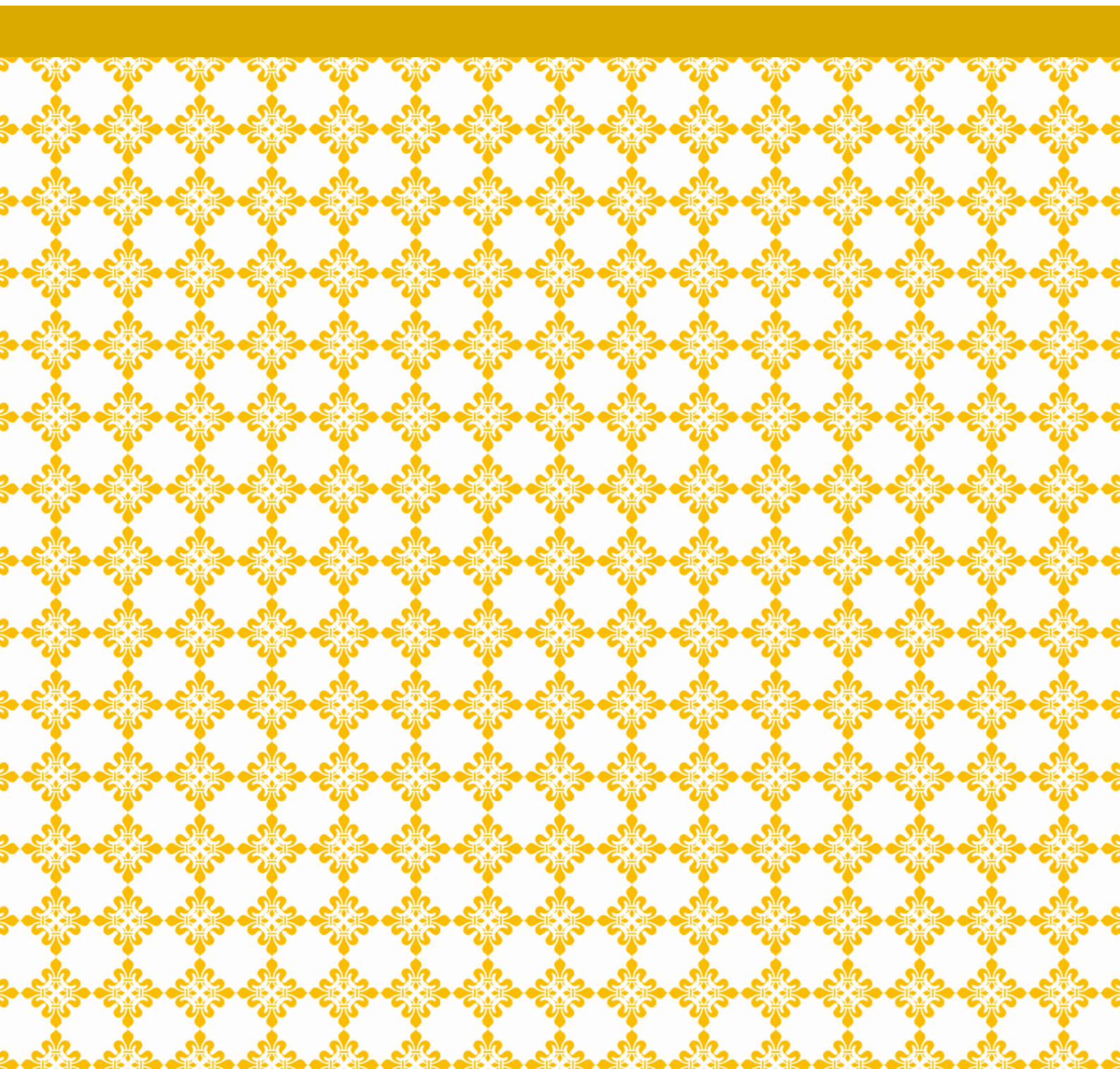
Utskottets sammanträden ska hållas inom stängda dörrar.

www.enkoping.se

Reglemente

För Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden i Enköpings kommun

Ärendenummer
KS2023/781

Dokumenttyp
Reglemente

Beslutad av

Gäller f.om.

Gäller t.o.m.
Tills vidare

Ersätter
KS2022/761

Gäller för

Ansvarig funktion
Avdelningen för ledningsstöd

Reviderad

Innehållsförteckning

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens uppgifter.....	1
1 § Utbildning	1
2 § Arbetsmarknad.....	2
Uppföljningsfunktionen	2
3 § Uppföljning, återredovisning och rapportering till fullmäktige.....	2
Övriga bestämmelser	2
4 § Uppdrag och verksamhet.....	2
5 § Organisation inom verksamhetsområde	3
6 § Processfrågor	3
7 § Yttranden.....	3
8 § Kungörelser och tillkännagivande av föreskrifter m.m.....	3
9 § Delgivningsmottagare.....	3
10 § Undertecknande av handlingar	4
11 § Personalansvar	4
12 § Personuppgifter.....	4
13 § Arkiv	4
14 § Information och samråd	4
15 § Medborgarförslag	5
Arbetsformer	5
16 § Mandatperiod.....	5
17 § Sammansättning	5
18 § Presidium	6
19 § Ordförande.....	6
20 § Ersättare för ordförande och vice ordförande.....	6
21 § Tidpunkt för sammanträden.....	6
22 § Kallelse	7
23 § Offentliga sammanträden.....	8
24 § Sammanträden på distans.....	8

25 § Närvarorätt	8
26 § Förhinder.....	9
27 § Ersättares tjänstgöring	9
28 § Jäv, avbruten tjänstgöring.....	9
29 § Yrkanden.....	10
30 § Deltagande i beslut.....	10
31 § Reservation	10
32 § Särskilt yttrande	10
33 § Justering av protokoll	11
Utskott.....	11
34 § Nämndens utskott.....	11
Nämndens arbetsutskott (UNAU).....	11
35 § Ansvarsområden.....	11
36 § Sammansättning	11
37 § Arbetsformer	12

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens uppgifter

1 § Utbildning

Nämnden har dels ett driftsansvar för den kommunala utbildningsverksamheten, dels ett myndighetsansvar.

Med driftsansvar menas att nämnden ansvarar för att kommunens uppgifter inom det offentliga skolväsendet för barn, ungdom och vuxna utförs. Med skolväsendet avses förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, fritidshem, gymnasieskola, inklusive gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna samt kommunens ansvar för de utbildningar som bedrivs inom yrkeshögskolan. Nämnden ska övervaka att verksamheten bedrivs i enlighet med lag, förordning, föreskrifter samt enligt kommunens egna mål, riktlinjer och andra styrdokument.

Myndighetsansvaret innefattar en mängd olika uppgifter. Nämnden både beviljar tillstånd och utövar tillsyn över fristående förskolor och fritidshem samt har rätt till insyn i fristående grundskolor. Nämnden beviljar även bidrag till pedagogisk omsorg samt elevpeng till fristående skolor. Vidare ansvarar nämnden både för att alla skolpliktiga barn är inskrivna och deltar vid skolans undervisning, men även att varje barn och elev är garanterad en skolplats. I ansvaret ingår planering för behovet av utbildningsplatser i Enköping, såväl lokalbehov som personalresurser. Nämnden ansvarar vidare för att elever vid fristående grundskolor som saknar fritidshem erbjuds plats på kommunala fritidshem.

I nämndens ansvar ligger också att verka för Enköpings elevers bästa oavsett vilken huvudman det är som har driftansvaret. Det innebär bland annat att, inom ramen för gällande lagstiftning, över tid aktivt arbeta för att utveckla tjänster till nytta för alla elever i Enköping och som därmed kan finansieras av alla skolhuvudmän i kommunen.

2 § Arbetsmarknad

Nämnden är arbetslöshetsnämnd och därmed ansvarig för kommunens arbetsmarknadsinsatser.

Nämnden fullgör kommunens uppgifter när det gäller att ta emot och ge introduktion till flyktingar. Det är kommunstyrelsen som tecknar kommunens överenskommelser med länsstyrelsen om mottagande av flyktingar och andra skyddsbehövande.

Nämnden svarar för verkställande av vård- och omsorgsnämndens individbeslut inom korttidstillsynen som avses 9 § p 7 LSS.

Nämnden ansvarar för i detta reglemente angivna uppgifter. Härutöver ansvarar nämnden för de uppgifter som framgår av skollagen (2010:800), skolförordningen (2011:185), gymnasieförordning (2010:2039), förordning om vuxenutbildning (2011:1108), **lagen om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning (2016:38), förordningen om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar (2010:1122)**, samt övriga förordningar och läroplaner som beslutats med stöd av dessa lagar.

Uppföljningsfunktionen

3 § Uppföljning, återredovisning och rapportering till fullmäktige

Nämnden ska kontinuerligt följa upp sin egen verksamhet.

Nämnden ska rapportera till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige hur verksamheten utvecklas och hur den ekonomiska ställningen är under året. Rapporteringen ska göras på det sätt som kommunstyrelsen har bestämt.

Övriga bestämmelser

4 § Uppdrag och verksamhet

Nämnden ska inom sitt verksamhetsområde följa vad som anges i lag eller annan författning. Nämnden ska följa det fullmäktige – i reglemente, i samband med budget eller i annat särskilt beslut – har bestämt att nämnden ska fullgöra, samt verka för att fastställda mål uppnås och i övrigt följa givna uppdrag och angivna riktlinjer.

5 § Organisation inom verksamhetsområde

Nämnden ansvarar för att dess organisation är tydlig och ändamålsenlig med hänsyn till av fullmäktige fastställda mål och styrning samt lagar och andra författningar för verksamheten.

6 § Processfrågor

Nämnden får själv eller genom ombud föra kommunens talan i alla mål och ärenden som faller inom nämndens ansvarsområde, om inte någon annan ska göra det på grund av lag eller annan författning eller beslut av fullmäktige.

Nämnden får, i mål och ärenden där nämnden för kommunens talan, träffa för kommunen bindande överenskommelse om betalning av fordran, anta ackord, ingå förlikning och sluta andra avtal.

7 § Yttranden

Nämnden beslutar om yttranden i frågor som faller inom ramen för nämndens ansvarsområde.

8 § Kungörelser och tillkännagivande av föreskrifter m.m.

Nämnden ansvarar för att beslut och föreskrifter inom det egna ansvarsområdet kungörs enligt gällande bestämmelser.

Nämnden ska underrätta styrelsen om ändringen och dess innehåll så snart en uppdatering av den kommunala författningssamlingen bedöms nödvändig.

9 § Delgivningsmottagare

Delgivning med nämnden sker med ordföranden, förvaltningschefen eller annan anställd som nämnden beslutar.

10 § Undertecknande av handlingar

Skrivelser, avtal och andra handlingar som nämnden beslutat om, ska på nämndens vägnar undertecknas av ordföranden och kontrasigneras av förvaltningschef eller annan person som utses av nämnden. Vid förfall för ordföranden inträder vice ordföranden och vid förfall för denne den ledamot som nämnden utser.

Nämnden får även uppdra åt förtroendevald eller anställd att enligt av nämnden lämnade direktiv underteckna handlingar på nämndens vägnar. Skrivelser, avtal och andra handlingar som upprättas med anledning av fattat delegationsbeslut ska undertecknas av den som fattat beslutet och, i förekommande fall, kontrasigneras av den som utses därtill.

11 § Personalansvar

Nämnden är anställningsmyndighet för personal vid dess förvaltning med undantag för förvaltningschef som anställs av styrelsen.

12 § Personuppgifter

Nämnden är personuppgiftsansvarig för den behandling av personuppgifter som sker i dess verksamhet.

Nämnden ska utse dataskyddsbud.

13 § Arkiv

Nämnden ansvarar för vården av sitt arkiv, med de begränsningar som följer av styrelsens reglemente.

14 § Information och samråd

Styrelsen, nämnderna och kommunalråd ska i möjligaste mån från nämnden erhålla den information och det underlag de behöver i sin verksamhet. Rätten till information och underlag omfattar inte uppgift för vilken sekretess råder.

Nämnden ska samråda när deras verksamhet och ärenden berör styrelsens eller annan nämnds verksamhet.

Samråd bör även ske med föreningar och organisationer när dessa är särskilt berörda. Nämnden beslutar om formerna för samrådet.

15 § Medborgarförslag

Medborgarförslag, där fullmäktige överlåtit till nämnden att fatta beslut, ska om möjligt beredas så att nämnden kan fatta beslut inom ett år från det att förslaget väcktes i fullmäktige.

Nämnden ska fortlöpande informera fullmäktige om de beslut som fattats med anledning av ett medborgarförslag.

Nämnden ska två gånger per år redovisa de medborgarförslag som inte beretts färdigt för beslut i fullmäktige inom ett år från det att förslagen väcktes i fullmäktige. Fullmäktige ska informeras om anledningen till att ärendena inte avgjorts och när beslut kan förväntas fattas. Redovisningen ska göras på fullmäktiges ordinarie sammanträden i april och oktober.

När ett medborgarförslag beretts färdigt och beslut ska fattas, bör förslagsställaren underrättas.

Nämnden får besluta att den eller de som har väckt ett ärende genom medborgarförslag får närvara när nämnden behandlar ärendet, men inte närvara när beslut fattas.

Arbetsformer

16 § Mandatperiod

Nämndens mandatperiod är från och med den 1 januari året efter det som val till kommunfullmäktige har hållits och till och med den 31 december fyra år senare.

17 § Sammansättning

Nämnden består av minst 9 ledamöter och 7 ersättare och högst av 11 ledamöter och 9 ersättare.

18 § Presidium

Nämndens ordförande och vice ordförande bildar nämndens presidium. Vice ordförande ska biträda ordförande i uppgiften att planera och leda sammanträdet i den mån ordförande anser att det behövs.

19 § Ordförande

Ordförande ska:

1. leda nämndens arbete och sammanträden,
2. kalla till sammanträde i enlighet med lag och reglemente,
3. inför sammanträdena se till att ärendena som ska behandlas i nämnden vid behov är beredda,
4. se till att färdigberedda ärenden snarast behandlas i nämnden,
5. bevaka att nämndens beslut verkställs,
6. främja samverkan mellan nämnden, kommunens övriga nämnder och fullmäktige,
7. representera nämnden vid uppvaktningar hos myndigheter, konferenser och sammanträden om inte nämnden bestämt annat i ett särskilt fall.

20 § Ersättare för ordförande och vice ordförande

Om varken ordförande eller vice ordförande kan delta i ett helt sammanträde eller en del av ett sammanträde, får nämnden utse en annan ledamot som ersättare för dessa. Tills valet förrättats, fullgörs ordförandes uppgifter av den som varit ledamot i nämnden längst tid. Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid fullgörs ordförandes uppgifter av den äldste av dem.

Motsvarande gäller om ordförande eller vice ordförande inte kan fullgöra sitt uppdrag under en längre tid. Ersättaren ska fullgöra ordförandes eller vice ordförandes samtliga uppgifter.

21 § Tidpunkt för sammanträden

Nämnden sammanträder på dag och tid som nämnden bestämmer.

Sammanträde ska hållas också om minst tre av nämndens ledamöter begär det eller om ordförande anser att det behövs. En begäran om extra sammanträde ska göras skriftligen hos ordförande och innehålla uppgift om det eller de ärenden som önskas bli behandlade på det extra sammanträdet.

Ordförande ska, om möjligt, samråda med vice ordförande om tiden för extra sammanträde. Om det föreligger särskilda skäl får ordförande ställa in ett sammanträde eller ändra dagen eller tiden för sammanträdet. Om möjligt ska samråd ske med vice ordförande.

Om ordförande beslutar att ett sammanträde ska ställas in eller att dagen eller tiden för ett sammanträde ska ändras, ska ordförande se till att varje ledamot och ersättare snarast underrättas om beslutet.

22 § Kallelse

Ordförande ansvarar för att kallelse utfärdas till sammanträdena. När varken ordförande eller vice ordförande kan kalla till sammanträde ska den som varit ledamot i nämnden längst tid göra detta (ålderspresidenten). Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid ska den till åldern äldste ledamoten vara ålderspresident.

Kallelsen ska vara skriftlig och innehålla uppgift om tid och plats för sammanträdet. Kallelsen ska tillställas varje ledamot och ersättare samt annan förtroendevald som får närvara vid sammanträdet senast fem veckodagar före sammanträdesdagen. Kallelser sker som regel elektroniskt, om det inte är olämpligt. Ordförande bestämmer formen för kallelsen.

I undantagsfall får kallelse ske inom annan tid och/eller på annat sätt.

Kallelsen bör åtföljas av en föredragningslista med tillhörande handlingar. Ordförande ska i kallelsen ange om utelämnande av handlingar har skett.

23 § Offentliga sammanträden

Nämnden får besluta om offentliga sammanträden. Offentliga sammanträden får inte hållas i ärenden som avser myndighetsutövning eller i vilka det förekommer uppgifter som omfattas av sekretess.

24 § Sammanträden på distans

Nämnden får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Sådant sammanträde får endast äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra på lika villkor. Lokalen ska vara så beskaffad att inte obehöriga kan ta del av sammanträdeshandlingar, bild eller ljud.

Ledamot som önskar delta på distans bör senast tre dagar i förväg anmäla detta till nämndens kansli. Ordföranden avgör om närvaro får ske på distans.

Nämnden får bestämma vad som närmare ska gälla om deltagande på distans i nämnden.

25 § Närvarorätt

Kommunalsråd och styrelsens ordförande har rätt att närvara vid nämndens sammanträden och delta i överläggningarna. Nämnden får därutöver medge ledamot av styrelsen denna rätt. Den förtroendevalde har i den utsträckning nämnden beslutar rätt att få sin mening antecknad i protokollet.

Härutöver får nämnden medge förtroendevald som inte är ledamot eller ersättare i nämnden att närvara vid sammanträde med nämnden för att lämna upplysningar. Även anställd i kommunen och särskilt sakkunnig kan medges denna rätt. Om nämnden beslutar det, får den som kallats delta i överläggningarna.

Nämnden får härutöver bestämma att annan ska ha rätt att närvara vid nämndens sammanträden.

Närvarorätten gäller även när sammanträdet hålls inom stängda dörrar. Närvarorätten för förtroendevalda gäller dock inte ärenden som avser myndighetsutövning och i vilka det förekommer uppgifter som hos nämnden omfattas av sekretess.

26 § Förhinder

En ledamot som är förhindrad att delta i ett sammanträde eller i en del av ett sammanträde, ska i så god tid som möjligt underrätta en ersättare.

27 § Ersättares tjänstgöring

Om en ledamot är förhindrad att delta eller att vidare delta i ett sammanträde ska en ersättare tjänstgöra i ledamotens ställe. Den ersättare ska kallas in som står i tur att tjänstgöra och som inte redan har kallats in. En ledamot som

inställer sig under ett pågående sammanträde har rätt att tjänstgöra även om en ersättare trätt i ledamotens ställe.

Ersättarna ska, om dessa inte valts proportionellt, tjänstgöra enligt den ordning som fullmäktige har bestämt. Om ingen ordning är bestämd, kallas ersättarna i den ordning de tagits upp i fullmäktiges protokoll från valet.

Ersättare som inte tjänstgör har rätt att delta i överläggningarna och få sin mening antecknad till protokollet.

En ersättare som har börjat tjänstgöra har företräde oberoende av turordningen. Om styrkebalansen mellan partierna påverkas genom ersättarens tjänstgöring, får dock en ersättare som inställer sig under pågående sammanträde trädas in istället för en ersättare som kommer längre ner i turordningen.

28 § Jäv, avbruten tjänstgöring

En ledamot eller en ersättare som avbrutit sin tjänstgöring på grund av jäv i ett ärende får tjänstgöra igen sedan ärendet handlagts.

En ledamot som en gång avbrutit tjänstgöringen under ett sammanträde på grund av annat hinder än jäv, får åter tjänstgöra om ersättarens inträde har påverkat styrkebalansen mellan partierna.

29 § Yrkanden

När nämnden förklarat överläggningen i ett ärende avslutad, går ordföranden igenom de yrkanden som har framställts under överläggningen och kontrollerar att de har uppfattats korrekt. Ordföranden befäster genomgången med ett klubbslag. Därefter får inte något yrkande ändras eller läggas till, om inte nämnden enhälligt beslutar att medge det.

Om ordföranden anser att det behövs ska den ledamot som har framställt ett yrkande avfatta det skriftligt.

30 § Deltagande i beslut

En ledamot som, där detta är möjligt, avser att avstå från att delta i ett beslut, ska anmäla detta till ordföranden innan beslut fattas.

En ledamot som inte har gjort en sådan anmälan anses ha deltagit i beslutet, om nämnden fattar det med acklamation.

31 § Reservation

Endast förtroendevalda som har deltagit i avgörandet av ett ärende kan reservera sig mot beslutet. Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen ska ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen ska lämnas till sekreteraren före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet. Motsvarande gäller vid omedelbar justering.

32 § Särskilt yttrande

Ledamot och tjänstgörande ersättare har rätt att få ett särskilt yttrande antecknat i protokollet. Även ersättare som inte tjänstgör får lämna ett särskilt yttrande, om de närvarar då beslutet tas.

Den som vill lämna ett särskilt yttrande i ett ärende ska anmäla detta då ärendet behandlas av nämnden. Det särskilda yttrandet kan läsas upp när ärendet behandlas.

Ett särskilt yttrande ska vara skriftligt och ska ges in före justeringen av protokollet.

33 § Justering av protokoll

Sammanträdets ordförande och en ledamot ska justera protokollet. Nämnden bestämmer tidpunkt för justeringen. Protokollet ska dock vara justerat senast fjorton dagar efter sammanträdet.

Nämnden kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen ska redovisas skriftligt vid sammanträdet och justeras av ordföranden och en ledamot.

Utskott

34 § Nämndens utskott

Inom nämnden ska finnas ett arbetsutskott (UANAU). Nämnden får därutöver besluta om att inrätta ytterligare utskott.

Nämnden kan besluta om kompletterande bestämmelser för utskottets arbetsformer utöver de som anges i det här reglementet.

Nämndens arbetsutskott (UANAU)

35 § Ansvarsområden

Arbetsutskottet ska bereda ärenden till nämnden om beredning behövs. Ordförande eller förvaltningschef överlämnar sådana ärenden till arbetsutskottet.

36 § Sammansättning

Arbetsutskottet ska bestå av minst 3 ledamöter och 3 ersättare och högst av 5 ledamöter och 5 ersättare. Nämndens ordförande ska vara ordförande i utskottet. Nämndens vice ordförande ska vara ledamot och vice ordförande i arbetsutskottet. Övriga ledamöter och ersättare i arbetsutskottet väljs av nämnden bland dess ledamöter och ersättare för samma tid som de invalts i nämnden.

Arbetsutskottet får kalla in representanter från de olika partierna som inte är representerade i utskottet. Dessa har yttranderätt men inte beslutanderätt i arbetsutskottet.

Nämnden väljer ersättare i utskottet bland nämndens ledamöter och ersättare för samma tid som de valts in i nämnden.

Om varken ordförande eller vice ordförande kan delta i ett helt sammanträde eller en del av ett sammanträde, får arbetsutskottet utse en annan ledamot som ersättare för dessa. Tills valet förrättats, fullgörs ordförandens uppgifter av den som varit ledamot i arbetsutskottet längst tid. Om flera ledamöter har lika lång tjänstgöringstid fullgörs ordförandens uppgifter av den äldste av dem.

Om varken ordförande eller vice ordförande i arbetsutskottet kan fullgöra sitt uppdrag under en längre tid får nämnden utse en annan ledamot i utskottet att som ersättare för ordförande eller vice ordförande fullgöra denne uppgifter. Ersättaren ska fullgöra samtliga ordförandens eller vice ordförandens uppgifter.

Ersättare ska närvara vid utskottets sammanträden endast om en ledamot är förhindrad att tjänstgöra, dock äger utskottet att med enkel majoritet besluta om undantag från denna regel. Ersättare ska kallas till tjänstgöring i enlighet med den av kommunfullmäktige beslutade inkallelseordningen.

Avgår en ledamot eller en ersättare i utskottet som inte har utsetts genom proportionellt val, ska fyllnadsväl snarast förrättas. Om proportionellt val har ägt rum gäller istället turordningen enligt valsedlarna.

37 § Arbetsformer

Arbetsutskottet sammanträder på dag och tid som utskottet bestämmer. Sammanträden med arbetsutskottet ska också hållas när ordförande anser att det behövs eller när minst en av ledamöterna begär det.

Vid sammanträden ska protokoll föras över de beslut som fattas. Ordförande ansvarar för protokollet.

Utskottet får handlägga ärenden bara när minst två av ledamöterna är närvarande.

Utskottets sammanträden ska hållas inom stängda dörrar.

www.enkoping.se

Utbildningsförvaltningen Socialförvaltningen
Linda Lindahl Jonas Boman
0171-625030 0171- 625111
linda.lindahl@enkoping.se jonas.boman@enkoping.se

Eventuell flytt av Arbetsmarknadsenheten och Integrationsenheten från UAN till SN

Bakgrund och frågeställning

Uppdraget är att se över den organisatoriska tillhörigheten för Arbetsmarknadsenheten och Integrationsenheten.

De båda ordförandena vid utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden respektive socialnämnden, ser ett behov av att utreda den organisatoriska tillhörigheten för Arbetsmarknadsenheten och Integrationsenheten. Uppdraget syftar till att se över för- och nackdelar att verksamheterna flyttas från utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden till socialnämnden i och med att det finns en direkt koppling till försörjningsstöd för dessa båda verksamheter.

Återrapportering av uppdraget ska ske vid kommunstyrelsens sammanträde i april 2024.

Metod

Kommunen utredde den här frågan redan 2019/2020. (Bilaga 1) Den gamla utredningen har använts som grund för att inte behöva upprepa allt som den kom fram till. Även om den har några år på nacken tar den upp relevanta frågeställningar och påvisar viktiga infallsvinklar.

För ett uppdaterat nulägesperspektiv har intervjuer med ett antal berörda personer inom utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen genomförts samt så har båda förvaltningarna gjort SWOT-analyser för att se över risker och möjligheter med en eventuell organisationsförändring. Dessa finns med som bilagor till denna skrivelse.

Sammanfattande diskussion

Förvaltningsnivå: Det finns en rad både möjligheter och hot som SWOT-analyserna lyfter fram för tillhörigheten framåt för AME och IE. På helheten görs bedömningen att de positiva delarna handlar om rena verksamhetsfrågor såsom tillgång till system och informationsöverföring, enklare handläggning för individen samt tillgången till stödfunktioner när detta behov finns. Viktigt att ha i åtanke är att Arbetsförmedlingens

uppdrag har förändrats under de senaste åren och idag finns ingen handläggare fysiskt på plats i Enköping. Idag ökar antalet långtidsarbetslösa i hela landet och detta återspeglas även i Enköping. Dessa personer är direkt kopplade till försörjningsstöd i högre utsträckning än tidigare, och de behöver många insatser som skulle underlättas av att AME och försörjningsstöd utgår från samma nämnd/förvaltning.

Personell oro måste man alltid tas på allvar vid förändringar, här ser förvaltningarna att en del av oron direkt kan dämpas när det handlar om eventuell flytt rent geografiskt för medarbetare. Idag finns inga planer på att flytta någon arbetsgrupp till nya/andra lokaler. Närheten till studier för individer som är inskrivna på Jobbcentrum berörs från alla parter och att detta samarbete fungerar väl idag, att förändra den organisatoriska tillhörigheten ska inte förändra denna närhet, och med tydliggörandet ovan kring lokaler är förhoppningen att dagens upplägg helt enkelt fortsätter på samma vis.

Integrationsenhetens tillhörighet/organisation framåt, är svårbestämd. Bör detta vara en fortsatt egen enhet när mottagandet idag är på en miniminivå? Kommunalet för Enköpings kommun är bestämt till 3 personer för 2024, och inget indikerar idag att kommunalet kommer att öka under de närmaste åren. Kan vi, som kommun, hantera denna fråga på något annat sätt? Omvärldsspaningen visar att kommuner idag väljer att hantera frågan på nya sätt. Idag finns inga öronmärkta pengar, befintliga statsbidrag beräknas på kommunalet och massflyktingsdirektivet kommer att avslutas mars 2025, vilket betyder att förvaltningen måste göra egna prioriteringar i svåra ekonomiska tider, även denna fråga behöver adresseras. Detta behöver utredas vidare och ha ett eget spår.

Verksamhetsnivå: Vissa förbättringsområden, främst kring kommunikation, informationsöverföring och förenklade samarbetsprocesser mellan ekonomiskt bistånd och Joar Socia kan gynnas av en organisationsförflyttning. Genom möjlighet att kunna använda samma system för information och dokumentation för alla deltagare, skulle arbetet kunna förenklas och handläggningstider förkortas.

Ur samarbetssynpunkt kan det också ses som positivt att en flytt skulle kunna medge nya kontaktytor mot andra parter och socialförvaltningen, särskilt för Jobbcentrums del. För de individer som har många kontaktytor på socialförvaltningen så förenklas samverkan och det kan bli tydligare att alla instanser samverkar för individens bästa. Även eventuell tillgång till andra stödfunktioner som exempelvis psykologkontakter och missbruksvård kan gynnas för deltagare.

Däremot finns en oro inom båda personalgrupperna vid utbildningsförvaltningen att ett byte av förvaltning och organisatorisk tillhörighet kommer innebära förändring i uppdrag och utförande av arbetsuppgifter. Idag arbetar dessa båda verksamheter med ett inflöde av deltagare som representerar olika målgrupper av kommunmedborgare: unga som varken arbetar eller studerar, deltagare från försörjningsstöd, personer som kommer via Arbetsförmedling eller via samverkan med Joar Socia (främst till Servicepoolen) samt de som tar kontakt med verksamheterna på eget initiativ.

Något samtliga parter lyfter som en risk är att tappa den nära kopplingen till Vuxenutbildningen och det samarbete och samverkan som utvecklats mycket senaste åren, om organisationsförändringen leder till flytt rent geografiskt.

Socialförvaltningens verksamhet Joar Socia utför liknande uppdrag men inte till samma omfattning och nivå som Servicepoolen idag, särskilt när det kommer till fråga om sysselsättningsgrad för deltagare. Servicepoolen tar idag emot deltagare som ska klara av att arbeta både fysiskt och helst 50%. Tjänsterna varierar, men har höga krav på kvalitet och leverans gentemot kund. Skulle en sammanslagning ske finns stora frågetecken kring ledning och hur verksamheten skulle organiseras vilket skulle behöva beskrivas mer konkret. För Jobbcentrums del så är den risk man påvisar, snarare att verksamheten skulle bortrationaliseras till förmån för rena arbetsträningsplatser. I samband med det så lyfts även ett hot i att insatserna blir mer kortsiktiga och att fokus på att skapa en situation där individer stärks långsamt på sikt för en hållbar etablering på arbetsmarknaden försvinner till förmån för att i stället prestera snabba resultat där individer kommer bort från ekonomiskt bistånd så fort som möjligt med risk att de återkommer inom kort tid.

En annan risk utifrån ovan nämnda faktorer är även att en flytt av verksamheten skulle kunna leda till ökad personalomsättning då osäkerheten medför att fler väljer att leta efter annan tjänst. Det skulle innebära en förlust i kompetens och minskad effekt av genomfört arbete.

Nuläge

Integrationsenheten (IE) ansvarar för mottagandet av flyktingar enligt lag (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning (bosättningslagen). Bosättningslagen innebär att kommunen är skyldig att ordna boende för nyanlända som mottagits genom anvisning från Migrationsverket. De anvisade nyanlända har beviljats uppehållstillstånd på grund av flyktingskäl eller andra skyddsskäl. Integrationsenheten bosätter och hjälper de anvisade nyanlända under etableringstiden på två år. Verksamheten styrs även av förordning (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utläningar.

De nyanlända kan vara:

1. KVOT-flyktingar som skickas till kommunen av migrationsverket. Dessa kommer direkt till Arlanda där IE hämtar med minibuss. IE hjälper också till med lägenhet och ställer i ordning den med möbler och mat för några dagar. IE bokar även tid för kvotflyktingarna till asyl- och integrationshälsan (Cosmos).
2. ABO nyanlända som anvisas av Migrationsverket till kommunen från förläggningar. IE hjälper till med lägenhet, madrass, kudde och täcke.

Integrationsenheten ansvarar då för att ta emot, ge introduktion och praktisk hjälp i samband med bosättning i Enköpings kommun. Det finns även egenbosatta (EBO) som flyttar till kommunen utan anvisning. Detta mörkertal är stort, då dessa inte får hjälp med lägenhet via IE utan ordnar med boende själva.

IE har kontakt med klienterna under etableringen, d.v.s. 2 år men etableringen startar inte direkt p.g.a. väntetid på personnummer (18 v nu) samt väntetid på förskoleplats, 4 mån.

Kommunens ansvar är:

- Mottagande och praktisk hjälp i samband med bosättning
- Svenska för invandrare, SFI och annan vuxenutbildning
- Samhällsorientering
- Försörjningsstöd initialt, innan etableringsprogrammet påbörjas. Skola, förskoleverksamhet, barnomsorg och andra insatser för barn och ungdomar
- Ensamkommande flyktingbarn
- Se till att kommunal verksamhet, service och stöd kommer nyanlända till del.

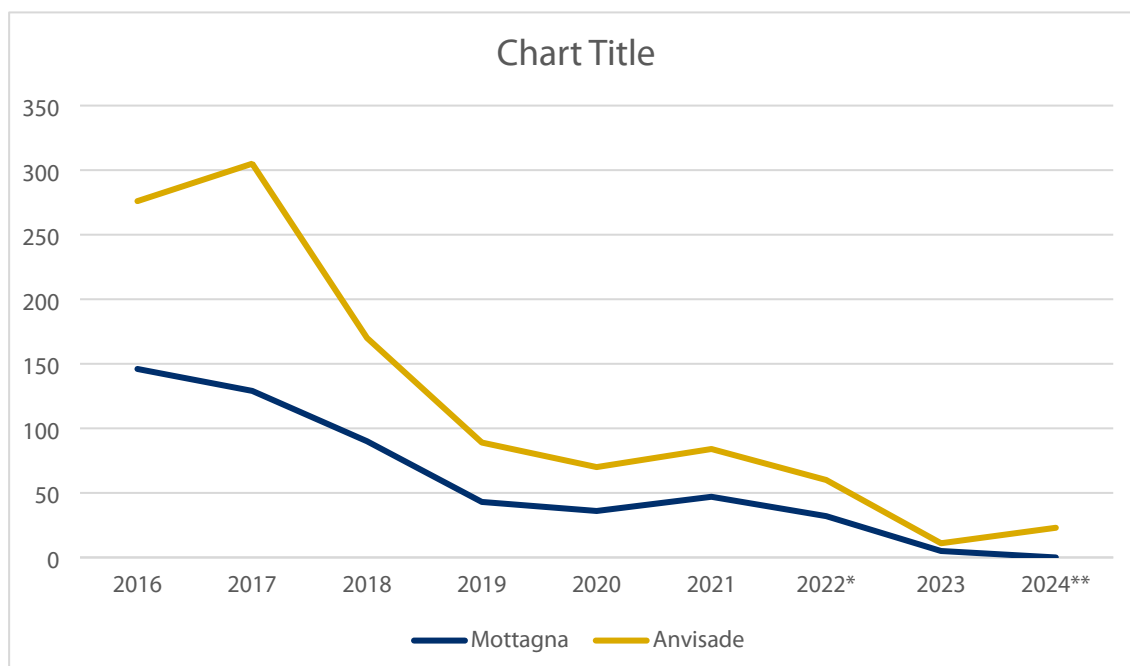
Integrationsenheten fullgör även kommunens ansvar med att ta emot skyddsbehövande från Ukraina enligt EU:s massflyktsdirektiv som aktiverades 4 mars 2022 och även kallas direktivet om tillfälligt skydd. Massflyktsdirektivet ger rätt till:

1. Boende genom Migrationsverket
2. Vård som ej kan vänta
3. Ekonomiskt stöd
4. Skola för barn
5. Att arbeta i Sverige

Statistik

Hur många nyanlända personer som kommunen är skyldig att ordna boende till styrs av det kommunal som Länsstyrelsen beslutar om. Kommuntalen utgår i sin tur från regeringens beslut om länstal för varje län, det vill säga hur många nyanlända personer som ska anvisas boende till respektive län under året.

Förutom mottagandet av nyanlända ska kommunerna vara beredda att ta emot skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet. Det är personer från Ukraina som har fått tillfällig skydd i Sverige.

*2022 89 anvisade ukrainare enligt massflyktsdirektivet.

** *Prognos 2024:*

Kommuntalen gällande massflyktingar år 2024 är nu fastställda. För Enköpings kommun innebär det 23 anvisade personer.

Under 2023 minskades personalstyrkan till tre personer och i dagsläget har IE två heltidsanställda integrationshandläggare. Under 2023 så fördelades deras arbetet på ABOS (Anvisade) + Kvot = 75 personer och ukrainska flyktingar enligt Massflyktsdirektivet = 90 personer.

Arbetsmarknadsenhetens, AMEs uppdrag är att erbjuda arbetsmarknadsinsatser och individuellt stöd till individer utanför arbetsmarknaden som varken arbetar eller studerar. Insatserna ska hjälpa medborgare att närma sig arbete, studier eller meningsfull sysselsättning som medger egen försörjning. Enheten består av Jobbcentrum och Servicepoolen och befinner sig i två olika lokaler.

Jobbcentrum är till för de medborgare som är, eller riskerar, att bli långtidsarbetslösa. Arbetet är tätt förknippat med både Arbetsförmedlingen och försörjningsstöd, då deltagare kommer från dessa två ingångar. Jobbcentrum befinner sig i Kompetensmagasinet och delar där lokalerna med VUX, Integrationsenheten och Yrkeshögskolan. Under 2023 har Jobbcentrum arbetat mot 164 individer inskrivna i insatsen och avslutat 87 personer. Av dessa har 62% gått vidare till antingen arbete, studier eller vidare till Arbetsförmedlingens aktiviteter och program.

Syftet med servicepoolen är att kunna erbjuda praktik, extratjänst eller arbetsträning för de personer som står långt från arbetsmarknaden eller har ett arbetshinder. Tanken är att ge en

möjlighet för personen att öka chanserna att komma ut på den reguljära arbetsmarknaden. 35 deltagare fanns inskrivna under 2023 och där har 25% gått vidare till arbete, studier eller Arbetsförmedlingens insatser.

Samverkan med näringslivsavdelningen har resulterat i att en kompetensgrupp har startats för att diskutera kompetensförsörjning och samverkan för rekrytering i kommunen. Arbetet fortsätter under 2024.

Värt att nämna är att det under 2023 genomförts en behovsanalys tillsammans med försörjningsstöd för att kartlägga de olika faktorer som Arbetsmarknadsenheten och ekonomiskt bistånd tillsammans behöver utveckla och samverka kring för att få till en bättre samverkan och samarbete. Detta arbete har nu påbörjats under 2024 och kommer att fortgå under våren.

Dessutom har det funnits en tydlig inriktning från politiskt håll att Enköpings Kommun ska bli bättre på att söka projektmedel för att kunna göra särskilda satsningar inom arbetsmarknadsområdet. I dagsläget finns en pågående insats som finansieras av Samordningsförbundet på Jobbcentrum och vi står i färd med att skicka in ytterligare en om insatser i samverkan för unga i Region Uppsala för att minska antalet unga som varken arbetar eller studerar i Uppsala län.

Kommunens aktivitetsansvar för 16-20-åringar, KKA: Detta uppdrag finns idag hos utbildningsförvaltningen och ingår inte i denna översyn. Närheten till gymnasieskolan är avgörande för att hjälpa dessa ungdomar tillbaka till studier i ett så tidigt skede som möjligt.

Försörjningsstöd och Joar Socia: Inom socialförvaltningen berörs primärt två verksamheter av en eventuell flytt av AME – försörjningsstöd samt Joar Socia. Socialförvaltningen har i uppdrag att i enlighet med Socialtjänstlagen ta emot och pröva ansökan om ekonomiskt bistånd (försörjningsstöd). Detta sker i enlighet med lagstiftning, rutiner samt av socialnämnden beslutade riktlinjer. Uppdraget kan beskrivas som tudelat i vilket den ena delen är att månatligen pröva den enskildes rätt till bistånd och den andra delen är att arbeta med den enskilde mot självförsörjning genom en arbetsplan som upprättas i dialog med den enskilde. Socialförvaltningen har rätt att kräva att den enskilde ska delta i en kompetenshöjande aktivitet för att, genom den, bli självförsörjande. För närvarande utreds aktivitetsplikt för personer med försörjningsstöd av regeringen. Utfallet kan komma att innebära ökade krav på den enskilde att delta i aktivitet men också på kommunen att tillse att det finns sådan aktivitet. Försörjningsstöd är, i lagstiftningen, tydligt definierat som en tillfällig ersättning varför uppdraget är att, så snart som möjligt, bistå den enskilde med insatser som möjliggör självförsörjning.

Joar Socia är en arbetsrehabiliterande verksamhet till vilken personer med behov av stöd för att bli självförsörjande hänvisas av det team som arbetar med försörjningsstöd. Verksamheten innehåller flertalet aktiviteter och arbetsmoment som den enskilde får utföra med stöd av handledare i syfte att pröva sin förmåga eller i syfte att kunna uppbära en anställning med stöd i form av lönebidrag.

Bilaga 1; tidigare utredning

Bilaga 2; SWOT- analys Integrationsenheten

Bilaga 3; SWOT-analys Arbetsmarknadsenheten

Bilaga 4; SWOT-analys Försörjningsstöd och Joar Socia

Samordnade arbetsmarknadsinsatser – hur svårt kan det vara?

Kommunledningsförvaltningen
Malin Kvist, malin.kvist@enkoping.se
Sofia Frisk, sofia.frisk@enkoping.se
Magnus Åsman, magnus.asman@enkoping.se

Ärendenummer
KS2019/372

Dokumenttyp	Beslutad av	Gäller f.om.	Gäller t.om.
Rapport	-	-	-
Ersätter	Gäller för	Ansvarig funktion	Reviderad
-	-	-	-

Innehållsförteckning

INTRODUKTION	1
Bakgrund till uppdrag	1
Utgångspunkt, syfte och avgränsningar	1
Metod	2
1. KOMMUNERNA OCH ARBETSMARKNADSPOLITIKEN	3
Vad är kommunernas uppdrag?	3
Vad gör kommunerna?	6
Kommunala arbetsmarknadsinsatser	6
Vem är deltagarna?	8
Kommunal medverkan i ett bredare perspektiv	9
Samordning av insatser	11
Vad vet vi om kommunernas framtida roll?	11
Otydlig ansvarsfördelning mellan stat och kommun	12
Arbetsförmedlingen i förändring	12
Sammanfattande kommentarer	15
2. DEN KOMMUNALA ARBETSMARKNADSPOLITIKENS ORGANISATION	16
Arbetsmarknadsfrågorna i nämndsorganisationen	16
Kommuner med arbetsmarknadsnämnder	17
Enköpings kommuns organisation	19
Sammanfattande kommentarer	22
3. ENKÖPINGS KOMMUNS FÖRUTSÄTTNINGAR OCH UTVECKLINGSOMRÅDEN ..	22
Demografiska förutsättningar	23
Identifierade utvecklingsområden för Enköpings kommun	25
Fokus på samordnade processer	26
Ledarskap och politiskt engagemang	26
Särskilt om det ekonomiska biståndets placering	27
Övriga utvecklingsområden	28
Sammanfattande kommentarer	31
4. UTREDNINGENS SLUTSATSER OCH ORGANISATIONSFÖRSLAG	32
Ingen arbetsmarknadsnämnd	32

En socialnämnd med arbetsmarknadsansvar	34
Ytterligare alternativ som övervägts	37
Sammanfattande tabell	39
Sammanfattande kommentarer.....	41
Källförteckning.....	42
Skriftliga källor	42
Interna intervjuer (i kronologisk ordning)	43
Externa intervjuer (i kronologisk ordning)	44

INTRODUKTION

Bakgrund till uppdrag

I Enköpings kommuns övergripande verksamhetsplan med budget fick kommunstyrelsen i uppdrag att föreslå fullmäktige vad en arbetsmarknadsnämnd bör omfatta inför ett införande 2020. Denna rapport utgör underlaget till förslaget som genomför uppdraget.

Utgångspunkt, syfte och avgränsningar

För att kunna föreslå fullmäktige vad en arbetsmarknadsnämnd bör innehålla har kommunledningsförvaltningen tillsatt en utredning. Utredningen har sin utgångspunkt i kommunfullmäktiges långsiktiga mål att arbetssökande i Enköping ska få stöd för att etablera sig på arbetsmarknaden eller i annan sysselsättning. Målet beskrivs som *”I samverkan med andra hjälper vi människor som står utanför arbetsmarknaden att hitta en väg till studier, arbete eller annan sysselsättning.”* Utredningen vill därför, utifrån det kommunala uppdraget på det arbetsmarknadspolitiska området och Enköpings kommuns specifika behov, föreslå en nämndorganisation som ger goda förutsättningar för Enköpings kommun att arbeta mot det långsiktiga målet. Denna rapport är resultatet av den utredningen.

Rapporten är uppdelad i fyra delar. Den första delen syftar till att definiera kommunens roll(er) och förutsättningar på det arbetsmarknadspolitiska området. Detta dels genom att från ett rättsligt perspektiv identifiera kommunernas uppdrag och utrymme att agera på det arbetsmarknadspolitiska området och dels genom att titta på vad kommunerna faktiskt åtar sig och i vilka roller kommunen medverkar. Slutligen tittar vi framåt och resonerar kring utvecklingen på det arbetsmarknadspolitiska området och hur kommunernas ansvarsområde kan komma att utvecklas.

I den andra delen vänder vi blicken mot den kommunala arbetsmarknadspolitikens organisation, dels genom att titta på hur andra kommuner placerat arbetsmarknadsfrågorna i nämndsorganisationen samt på de arbetsmarknadsnämnder som finns i kommunsverige, och dels genom att titta på Enköpings kommun organisation för att definiera det organisatoriska nuläget.

Den tredje delen fokuserar på Enköpings kommuns förutsättningar och utvecklingsområden i arbetet med arbetsmarknadsfrågor. Enköpings demografiska

förutsättningar identifieras följt av ett resonemang kring Enköpings kommuns utvecklingsområden i arbetet med minskad arbetslöshet. Dessa utvecklingsområden har identifierats med främst hjälp av intervjuer med andra kommuner och i intervjuer med Enköpings kommuns egna tjänstemän.

I den fjärde delen presenteras slutligen utredningens organisationsförslag och resonemanget bakom förslaget. Även ytterligare organisationsalternativ som övervägts diskuteras.

En viktig avgränsning i utredningens utformning är att uppdraget från kommunfullmäktige rör den politiska organisationen. Samtidigt är det inte möjligt att föra ett resonemang om den politiska organisationen om inte relationen till tjänstemannaorganisationen beaktas.

Metod

För att genomföra utredningsuppdraget har flertalet metoder använts. Metoderna har varit att utredningsgruppen tagit del av befintlig och aktuell forskning på området, främst i form av rapport i form av rapporter från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU). Gruppen har också genomfört intervjuer med ett antal andra kommuner. Dels kommuner som har infört en arbetsmarknadsnämnd, men också kommuner som avvecklat en sådan nämnd eller som av annat skäl varit intressanta för utredningen. Sedan har tjänstemän inom Enköpings kommuns egna verksamheter intervjuats, främst chefer på olika nivåer inom utbildningsförvaltningen, vård- och omsorgsförvaltningen samt socialförvaltningen. Slutligen har också hela eller delar av utbildningsnämndens och socialnämndens presidium och kommunalråd intervjuats. Samtliga intervjuer har varit semistrukturerade där det varit en stor frihet för de intervjuade att dela med sig av sina erfarenheter och reflexioner. Det har också skett en korrespondens med sektionschef för Arbetsförmedlingen Enköping/Håbo med fokus på utvecklingsområden och samverkan. Därtill har delar av utredningsgruppen varit på studiebesök i Solna kommun samt deltagit på konferensen "En välfungerande och inkluderande arbetsmarknad" som anordnades av SKL och Arbetsförmedlingen med fokus på samverkan. Syftet med konferensen var att via lärande exempel från lokal nivå visa vad kommunala arbetsmarknadsverksamheter och lokala arbetsförmedlingar gör för att säkerställa god kvalitet och bra resultat i sina insatser.

1. KOMMUNERNA OCH ARBETSMARKNADSPOLITIKEN

Arbetsmarknadspolitiken är ett statligt ansvarsområde, med Arbetsförmedlingen som den myndighet som omsätter de statliga målen och uppdragen i praktiken.

Kommunerna har dock starka motiv för att spela en aktiv roll i arbetsmarknadspolitiken. Arbetslöshet är kostsamt för kommunerna då det leder till uteblivna skatteintäkter och ökade kostnader för ekonomiskt bistånd. Dessutom kan arbetsmarknadspolitiska insatser vara ett sätt att underlätta kommunens kompetensförsörjning.

Vad är kommunernas uppdrag?

En viss kompetens att arbeta för att hindra arbetslöshet har också kommunerna och några av de viktigaste lagrummen kommer nämnas här¹.

Kommunallagen

I kommunallagen definieras kommunens allmänna kompetens, det vill säga vad kommunerna frivilligt får åta sig. I korthet kan man säga att kommuner får ta hand om angelägenheter som är av allmänt intresse och anknyter till kommunens geografiska område eller dess medlemmar. Dock får kommunen inte ha hand om angelägenheter som staten eller någon annan ska ha hand om.

Kommunallagen tillåter också kommuner att genomföra åtgärder för att allmänt främja näringslivet i kommunen. Individuellt stöd till enskilda näringsidkare är dock förbjudet utan synnerliga skäl.

Lagen om arbetslöshetsnämnd

Enligt lagen (1944:475) om arbetslöshetsnämnd utse en arbetslösnämnd, som inte ska förväxlas med arbetsförmedlingen. Nämnden har till uppgift att främja kommunala åtgärder för att förebygga arbetslöshet och minska verkningarna av det. Bland annat ska nämnden samarbeta med myndigheter och enskilda vilka verksamheter rör sysselsättningsfrågor.

¹ För en kompletterande redogörelse av de möjligheter och skyldigheter kommunerna har att agera på det arbetsmarknadspolitiska området, se SKL:s skrift Kommunerna och arbetsmarknadspolitiken (2017) samt SOU 2019:3 s. 515 – 520.

Lagen om vissa kommunala befogenheter

En ytterligare viktig speciallagstiftning på området är den kompetensutvidgande lagen Lag (2009:47) om vissa kommunala befogenheter. Där föreskrivs i sjätte kapitlet att "Kommunerna får, efter överenskommelse med Arbetsförmedlingen anordna aktiviteter för deltagare i arbetsmarknadspolitiska åtgärder".

Enligt tredje kapitlet får också kommunen också bedriva näringsverksamhet i syfte att ge personer med funktionshinder anställning, under förutsättning att bland annat anställningen i verksamheten sker efter anvisning av AF eller, efter arbetsförmedlingens medgivande, den eller de nämnder som utför kommunens uppgifter enligt socialtjänsten.

Socialtjänstlagen

Socialtjänstlagen (2001:453) föreskriver i tredje kapitlet att socialtjänsten i sin verksamhet ska främja den enskildes rätt till arbete, bostad och utbildning. Sedan en ändring i SoL 1998 har kommuner också möjlighet att villkora utbetalning av ekonomiskt bistånd på deltagande i aktiveringsinsatser. I fjärde kapitlet står det att "socialnämnden får begära att den som får ekonomiskt bistånd under viss tid ska delta i av nämnden anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet om den enskilde inte har kunnat erbjudas någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd". Det finns dock väsentliga begränsningar på aktiveringskravet. Kravet får inte ställas om behovet av ekonomiskt stöd är tillfälligt eller om det finns andra sociala problem, exempelvis missbruk. Dessutom behöver kommunerna se till att individer klarar sitt omedelbara uppehälle. Insatserna ska också främst riktas till de som inte etablerat sig på arbetsmarknaden och inte får ta del av Arbetsförmedlingens program.

Övriga uppgifter med beröringspunkter med arbetsmarknadspolitiken.

- Kommuner ska erbjuda samhällsorientering för nyanlända (lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare)
- Kommuner ska erbjuda vuxenutbildning, bland annat svenska för invandrare (20 kap. 2§ skollagen (2010:800))
- Kommuner har ett aktivitetsansvar (KAA) för ungdomar som är folkbokförda i kommunen, som fullgjort sin skolplikt men inte fyllt 20 och inte genomför eller har fullföljt utbildning på nationella program i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan eller motsvarande utbildning. Kommuner ska bidra med insatser för att unga ska starta eller återuppta studier för att fullfölja sin utbildning (29 kap. 9 § skollagen (2010:800)).
- Kommunen ska verka för att människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får en meningsfull sysselsättning (5 kap. 7 § socialtjänstlagen (2001:453))
- Socialnämnden ska svara för omsorg och service, upplysningar, råd, stöd och vård, ekonomisk hjälp och bistånd till familjer och enskilda som behöver det (3 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453))
- Kommunen ska verka för att personer med vissa funktionshinder får tillgång till arbete eller studier, exempelvis daglig verksamhet (15 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade)
- Kommunen får allmänt främja näringslivet i kommunen, dock inte gynna enskilda näringsidkare (2 kap. 8§ kommunallagen (2017:725))
- Kommunen får ingå i samordningsförbund inom rehabiliteringsområdet med andra kommuner, landsting, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. (1 kap. 3 § lagen om finansiell samordning (2003:1210))
- Tillsammans med Arbetsförmedlingen får kommunen kartlägga omfattningen av den lokala ungdomsarbetslösheten (3 § förordningen (2015:502) om viss samverkan om unga och nyanlända).
- Tillsammans med Arbetsförmedlingen får kommunen kartlägga en nyanländs utbildning, kompetens och övriga förutsättningar för att etableras i arbetslivet (6a § förordningen (2015:502) om viss samverkan om unga och nyanlända)
- Kommunerna får även ta emot ekonomiskt stöd från Arbetsförmedlingen för anordning av studie- och yrkesvägledning och jobbaktiviteter med coachning (14 a § förordningen (2007:813) om jobbgaranti för ungdomar).
- Kommuner får bedriva näringsverksamhet utan vinstsyfte och för att tillhandahålla allmännyttiga anläggningar eller tjänster åt medlemmarna, dock med ett förbud att bedriva näringsverksamhet som räknas till det egentliga näringslivet (2 kap. 7 § kommunallagen (2017:725))

- Slutligen bör också nämnas att kommuner kan använda offentlig upphandling som ett styrmedel för att nå en ökad sysselsättning och social integration.

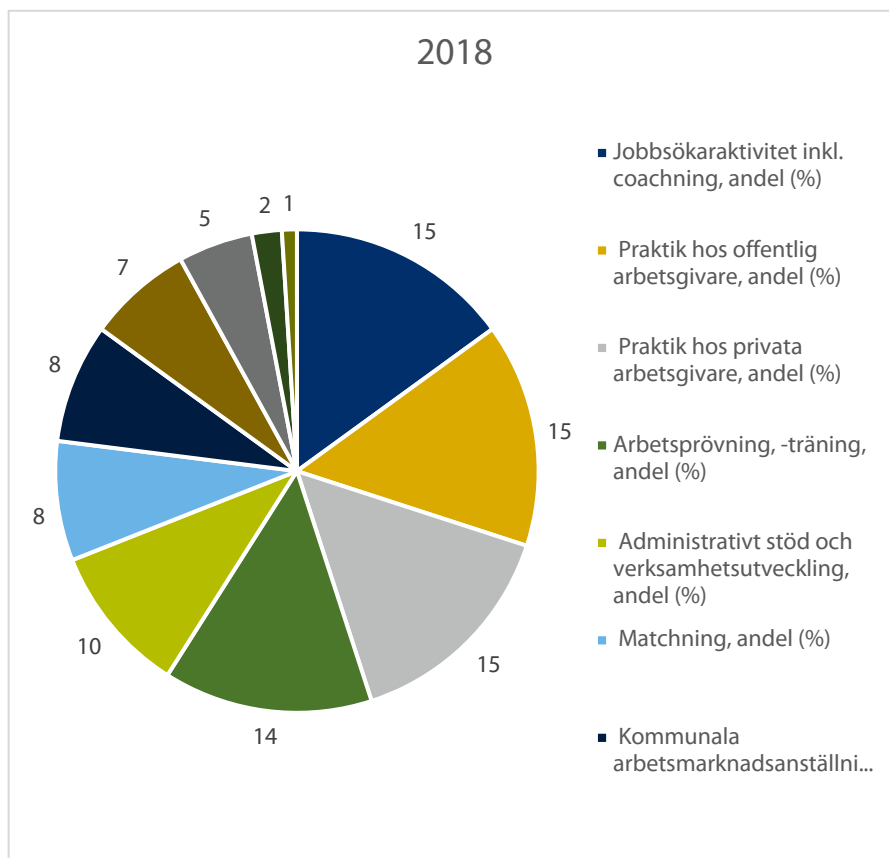
Vad gör kommunerna?

Kommunerna har alltså många uppgifter, varav många också obligatoriska, som har beröringspunkter med det arbetsmarknadspolitiska området. När det gäller de rena arbetsmarknadspolitiska insatserna däremot, det vill säga de stödinsatser som riktar sig till arbetslösa med syfte att förkorta vägen till arbete, så är de kommunala befogenheterna begränsade och det utrymme som finns för kommunerna att agera är baserat på frivillighet.

Men trots att det formella uppdraget på det arbetsmarknadspolitiska området är litet så har kommunerna i praktiken länge spelat en aktiv roll på det arbetsmarknadspolitiska området och i större utsträckning kommit att utföra stödinsatser för kommunmedlemmar för att förkorta vägen till arbete. Sedan 1990-talet har antalet kommuner som organiserar aktiveringsinsatser ökat och nästan alla kommuner har idag egna program. 2015 ordnade exempelvis 273 av landets 290 kommuner arbetsmarknadsprogram. Totalt deltog 83 000 personer i dessa kommunala program, att jämföras med 360 000 personer som vid samma tidpunkt deltog i arbetsförmedlingens program.

Kommunala arbetsmarknadsinsatser

I cirkeldiagrammet nedan listas de typer av arbetsmarknadsinsatser som Sveriges kommuner rapporterar att de tillhandahåller.

Procent av arbetstid som läggs på respektive insats inom Enköpings kommun. SKL delar upp arbetsmarknadsinsatser på följande sätt: **Arbetsprövning/träning** — Insatser för att kartlägga en individs arbetsförutsättningar utifrån fysiska, psykiska och sociala funktioner.

Jobbsökaraktiviteter, inkl. coachning — Insatser för att ge arbetssökande stöd i särskilda uppgifter, t.ex. skriva CV och göra anställningsintervju. Motiverande samtal ingår här också. **Kurs** — Insatser för att öka förutsättningar att komma i arbete. Till exempel genom vägledande kurser, körkortsteori och yrkessvenska. SFI ingår inte här. **Matchning** — Matchning mot arbete utifrån enskildas förutsättningar och arbetsgivares rekryteringsbehov. **Arbetspraktik** (offentlig/privat arbetsgivare) — Insatser för att tillhandahålla och administrera praktikplatser hos arbetsgivare. Arbetsuppgiften kan även omfatta stöd till praktikanten och/eller handledaren. **Studie-, yrkes- och arbetsvägledning** — Information och motiverande samtal för att hjälpa arbetssökande fatta beslut om yrkes- och arbetsinriktning. **Kommunala arbetsmarknadsanställningar** — Insatser för att tillhandahålla och administrera tidsbegränsade kommunala arbetsmarknadsanställningar.

Validering — Kartläggning av tidigare förvärvad kompetens. **Feriejobb/-praktik** — Insatser för att tillhandahålla och administrera feriejobb och /eller praktik för elever i grundskola eller gymnasium. Källa: Kolada, SOU 2019:3

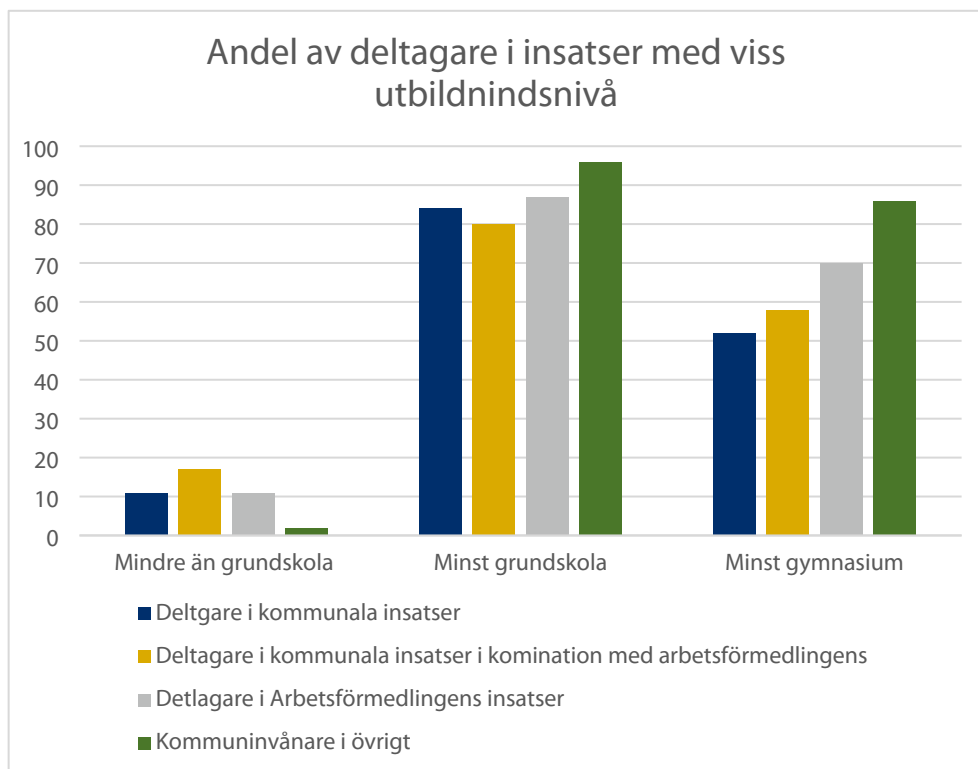
Variationen mellan kommunerna är dock stora i hur stor andel av målgruppen som aktiveras och dessa skillnader mellan kommuner är till stor del oförklarade, det vill säga de kan inte helt förklaras med hänvisning till strukturella faktorer. Kommunernas kostnad för arbetsmarknadsinsatser varierar också. 2015 uppgick exempelvis nettokostnader för arbetsmarknadsinsatser per invånare i kommunerna till mellan 12 kronor och 1 958 kronor. Jämförelsevis uppgick kostnaderna för arbetsmarknadsinsatser i Enköpings kommun 2018 till 440 kronor per kommuninvånare, med totalt 352 personer som deltog i dessa insatser.

Vem är deltagarna?

Generellt sett är de som deltar i någon form av arbetsmarknadsinsats – vare sig det är i Arbetsförmedlingens regi eller i kommunens regi – yngre, har ofta kortare utbildning och är i markant mindre grad födda i Sverige än andra kommuninvånare (Lundin 2008).

Men jämför man också personerna som deltar i en insats i Arbetsförmedlingens regi och i kommunens regi ser man även där en skillnad. Exempelvis kan man se att de kommunala programmets deltagare i genomsnitt har ett högre och mer långvarigt mottagande av ekonomiskt bistånd än deltagarna i arbetsförmedlingens insatser. Detta återspeglar troligtvis att de som deltar i kommunala program vanligtvis består av ungdomar, är lågutbildade och har låg disponibel inkomst.² (Lundin 2008). Ser man specifikt på gruppen mottagare av ekonomiskt bistånd (mottagare av ekonomiskt bistånd) så är födda utanför västvärlden, ungdomar och lågutbildade överrepresenterade. Även i gruppen nyanlända så står individerna i de kommunala insatserna längst från arbetsmarknaden. Exempelvis fick de nyanlända i enbart kommunala insatser i högre grad ekonomiskt bistånd och hade lägre disponibel inkomst än nyanlända hos arbetsförmedlingen. Personer som deltagit i kommunala arbetsmarknadsinsatser, enskilt eller i kombination med arbetsförmedlingens insatser, har en något lägre utbildningsnivå än de som enbart deltog i Arbetsförmedlingens insatser (Forslund mfl. 2019).

² Att det förhåller sig så är till viss del naturligt då det kommunala mandatet inom arbetsmarknadsområdet primärt avser gruppen av arbetssökande som får ekonomiskt bistånd och inte deltar i någon insats i Arbetsförmedlingens regi.

Källa: Egna beräkningar baserat på Forslund m.fl. 2019

Sammanfattningsvis kan man alltså konstatera att de som deltar i kommunala insatser står längre ifrån arbetsmarknaden än de som deltar i arbetsförmedlingens insatser. De är generellt yngre, har lägre utbildning, lägre inkomster och har oftare ekonomiskt bistånd.

Kommunal medverkan i ett bredare perspektiv

Att endast titta på de arbetsmarknadsinsatser kommunerna tillhandahåller ger oss dock en alltför snäv bild av kommunernas medverkan på det arbetsmarknadspolitiska området. Som överblicken över lagstiftningen redan indikerat så har ju kommunen också ett stort antal uppgifter, obligatoriska såväl som frivilliga, med beröringspunkter med arbetsmarknadspolitiken. För att ge oss en mer komplett förståelse av kommunernas roll inom arbetsmarknadspolitiken bör även dessa tas i beaktning.

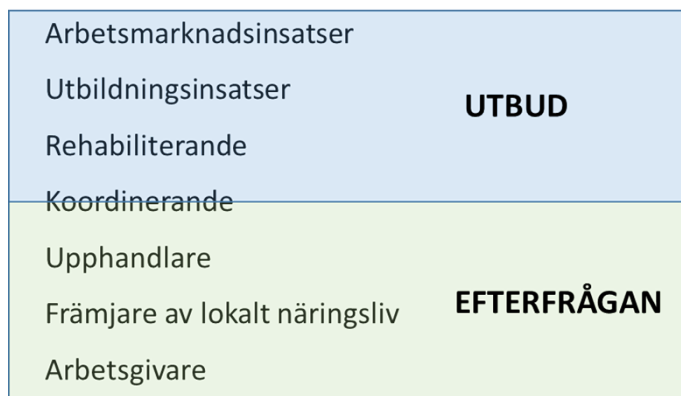
Ett sätt att beskriva kommunens medverkan är genom att identifiera de olika rollerna kommunerna tar på sig i relation till det arbetsmarknadspolitiska området. Dessa roller eller typer av insatser kan sedan i sin tur delas in i huruvida de syftar till att stärka efterfrågan av arbetskraft eller utbudet av arbetskraft. När det gäller efterfrågan av arbetskraft, det vill säga arbetsgivarnas behov och möjlighet att anställa arbetssökande,

så kan åtminstone tre roller identifieras. För det första agerar kommunen som en upphandlande myndighet, och i den rollen har kommunen möjlighet att ställa sysselsättningskrav. För det andra så agerar kommunen som en främjare av näringsliv som då är ett sätt att få företag att vilja etablera sig eller expandera och på så sätt skapa tillfällen för arbete. Slutligen så är kommunen en arbetsgivare och ofta den största eller en av de största lokalt. I den rollen kan kommunen bedriva strategiskt arbete för att långsiktigt säkra sin kompetensförsörjning, inte minst inom bristyrken inom vård- och omsorg och skola, och tillhandahålla tillfällen för praktik och feriearbete.

När det gäller utbudssidan, det vill säga arbetet med att rusta de individer som söker jobb, så väljer många kommuner som nämnt att ta på sig rollen som tillhandahållare av arbetsmarknadsinsatser där rustande åtgärder såsom olika typer av coaching och arbetsmarknadsutbildningar ingår. Än mer tydlig är dock kommunens roll som utbildare, i och med uppdraget att tillhandahålla bland annat vuxenutbildning såsom Komvux och svenska för invandrare. Slutligen har kommunerna en roll som tillhandahållare av rehabiliterande eller sociala insatser. Dessa insatser är en typ av insatser som inte är direkt förberedande men som kan vara ett viktigt steg på vägen till arbetsmarknad och egenförsörjning på längre sikt.

Utöver dessa roller bör ytterligare en typ av insats definieras som varken syftar särskilt till att stärka efterfrågan eller utbudet av arbetskraft och som vi valt att benämna som en koordinerande roll. Syftet med den rollen är att fungera som en samordnande roll mellan de som kan erbjuda arbetstillfällen och de som har behov av anställning eller arbetsträning. Vad som ingår i denna koordinering är exempelvis kontakter med arbetsgivare för att ordna praktikplatser för arbetssökande samt det som benämns som matchande verksamhet. En annan viktig del av detta är att identifiera vad arbetsgivare efterfrågar i form av kompetens så att de rustande åtgärderna kan anpassas för att möta detta behov.

Kommunens olika roller sammanfattas i nedanstående diagram.

Samordning av insatser

Som ett komplement till ovanstående diagram bör kommunens samordnande roll beskrivas. Det samordnande uppdraget finns också specificerat i vissa delar av lagstiftningen, exempelvis att kommunen får ingå i samordningsförbund.

Samordning är inte ett ändamål i sig utan en förutsättning för att på ett effektivt sätt kunna leverera ovanstående beskrivna åtagande på bästa möjliga sätt. Det handlar om att koordinera involverade aktörers verksamhet för att undvika glapp och dubbelarbete men också för att nyttja varandras styrkor.

Den viktigaste externa samordningsparten i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten är Arbetsförmedlingen, men även den interna samordningen bör betonas. Det är den mellan verksamheter inom kommunen som ska leverera mot samma mål, exempelvis rustning av individen eller anskaffning av praktikplatser genom kontakter med näringslivet.

Vad vet vi om kommunernas framtida roll?

Översynen av Enköpings kommuns organisation av arbetsmarknadsfrågorna kompliceras av att arbetsmarknadspolitiken befinner sig i en omvälvande period, där bland annat Arbetsförmedlingen undergår en genomgripande förändring. Exakt vilket uppdrag kommunerna kommer få och vilken roll kommunerna väntas spela inom en relativt snar framtid kan inte med säkerhet fastslås i nuläget men några observationer kan göras redan nu och bör tas i beaktning i utformningen av Enköpings kommuns arbetsmarknadsorganisation.

Otydlig ansvarsfördelning mellan stat och kommun

I januari 2019 kom Arbetsmarknadsutredningen med sitt slutbetänkande (SOU 2019:3). Arbetsmarknadsutredningen hade bland annat i uppdrag att utreda hur det statliga åtagandet för arbetsmarknadspolitiken kan göras mer effektivt och tydligt. Ett av de konstateranden arbetsmarknadsutredningen gör är att det har uppstått en gråzon i arbetsfördelningen mellan stat och kommun, där kommunerna tagit ett ökat ansvar för genomförandet av arbetsmarknadsinsatser samtidigt som Arbetsförmedlingen tillhandahållit rehabiliterande insatser som snarare faller inom kommunens ansvar.

Man föreslår därför ett antal förändringar i lagstiftningen som innebär att utrymmet för kommunen att tillhandahålla arbetsmarknadsinsatser minskar. Bland annat föreslås att lagen om arbetslöshetsnämnd tas bort, då utredningen menar att denna lagstiftning starkt bidrar till upprätthållandet av parallella system där både Arbetsförmedlingen och många kommuner tillhandahåller arbetsmarknadsinsatser. Man föreslår också att fjärde kapitlet tredje paragrafen socialtjänstlagen upphävs, där det bland annat står att socialnämnden, efter samråd med Arbetsförmedlingen, får begära att den som får ekonomiskt bistånd under viss tid ska delta i av nämnden anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet om den enskilde inte har kunnat erbjudas någon lämplig arbetsmarknadspolitisk åtgärd. Utredningen menar bland annat att denna bestämmelse skapar drivkraft att lämna över utförandet av Arbetsförmedlingens uppgifter på kommunerna och det har gjort att kommunerna frivilligt tagit på sig delar av en statlig uppgift utan ersättning.

I utredningen är man dock noga med att poängtera att dessa ändringar inte ska förhindra kommunerna att tillhandahålla mer allmänt sysselsättningsfrämjande åtgärder, som exempelvis sysselsättningskrav i upphandlingsförfarandet, eller agera i rollen som arbetsgivare.

Arbetsförmedlingen i förändring

De förändringar som Arbetsförmedlingen i skrivande stund genomgår pekar dock på att arbetsmarknadsutredningens förslag till åtgärder inte kommer att bli verklighet, åtminstone inte under överskådlig tid.

Nedskärningar i Arbetsförmedlingens budget

Arbetsförmedlingen har det senaste året genomgått en omvälvande och turbulent period. I budgetpropositionen för 2019 minskades anslagen kraftigt till myndigheten. Som en följd av de nya beskederna varslade Arbetsförmedlingen många medarbetare och man beslöt att lägga ned ett stort antal kontor i landet, däribland Enköpings kontor som

stängdes vid årsskiftet 2019/2020. I regleringsbrevet för 2020 för Arbetsförmedlingen står det dock att Arbetsförmedlingen ska säkerställa, och vid behov, återställa lokal närvaro i hela landet. I nuläget är det dock inte aktuellt att öppna något av de stängda kontoren i Uppsala län utan det handlar främst om de orter där man inte kan säkra närvaro via kommunala lokaler, som Enköpings jobbcentrum, eller statliga servicekontor.

Reformarbete

Samtidigt som Arbetsförmedlingen ska hantera nedskärningarna ska de genomföra den reform som formuleras i Januariavtalet, mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet. I januariavtalet formuleras Arbetsförmedlingens nya uppdrag. Matchandet och rustandet kommer tas över och bedrivs av fristående aktörer genom ett nytt system baserat på Lagen (2008:982) om valfrihetssystem. I december meddelade man dock att reformen inte längre ska baseras på LOV utan en större tyngdpunkt ska läggas på kontroll och kvalitet av leverantörer.

Arbetsförmedlingens fokus kommer att bli på myndighetsansvaret, i form av bland annat ansvar för den arbetsmarknadspolitiska bedömningen, uppföljning och kontroll av arbetssökande och externa aktörer, tillhandahållande av en digital infrastruktur samt analys. Arbetsförmedlingen kommer finnas kvar lokalt för de som är väldigt långt ifrån arbetsmarknaden, medan arbetssökanden närmare arbetsmarknaden ska klara sig mer självständigt med hjälp av de digitala hjälpmedlen.

Den ursprungliga tidplanen för reformen var att den skulle vara fullt genomförd 2021, med inledande steg redan 2020. I december 2019 meddelade man dock att man skjuter upp reformen med ett år, vilket innebär att ikraftträdandet av det nya regelverket kommer ske i slutet av 2022.

Kommunernas roll i framtiden

Trots försäkringar från Arbetsförmedlingen om en fortsatt lokal närvaro, något som nu förstärkts i regleringsbrevet för 2020, så har det funnits en oro i landets kommuner om både vad som händer under övergångsperioden och i det nya system som arbetas fram. SKL:s enkätundersökning till landets kommuner under våren 2019 signalerade att stödet till de som står långt från arbete har försämrats under reformen av Arbetsförmedlingen och att det finns flera skäl till att denna grupp inte kommer att få ett tillräckligt bra stöd i det nya system som nu utvecklas. SKL menar också att reformen är omfattande och beslut behöver tas redan under reformperioden att ingångna avtal med Arbetsförmedlingen ska hållas och fortsatt samverkan ska värnas.

Från regeringen är man dock tydlig med att vi inte är på väg mot någon kommunalisering av arbetsmarknadspolitiken utan att den kommer fortsätta vara statlig. Det finns i nuläget

alltså varken regelverk eller finansiering för att kommunerna ska göra mer av det som har varit Arbetsförmedlingens ansvar. Vad förändringarna inom Arbetsförmedlingen innebär är snarare att behovet av att hitta samverkansformer och arbets sätt ökar och bör prioriteras redan under övergångsperioden 2020-2021, något som både SKL och Arbetsförmedlingen har signalerat.

Samtidigt pågår en utredning (Kommittédirektiv 2019:86) som ska analysera frågor kring kommunernas roll i den statliga arbetsmarknadspolitiken efter att Arbetsförmedlingen reformerats och fristående aktörer ska ansvara för matchning och rustning av arbets sökande. Utredningsuppdraget ska redovisas 29 maj 2020 och ska bland bedöma om kommunerna, på uppdrag av och med ersättning från Arbetsförmedlingen, enligt nuvarande regelverk kan vara leverantörer av arbetsmarknadspolitiska insatser. Särskilt vill man undersöka om detta är möjligt i de fall där en otillräcklig närvaro av fristående aktörer är konstaterad. Skulle detta bedömas som otillåtet enligt nuvarande regelverk vill man också att utredaren undersöker om det är möjligt att ändra lagen för att möjliggöra detta och i så fall lämna författningsförslag på detta.

Sammanfattningsvis är det alltså i nuläget osäkert vilket utrymme kommunerna kommer få på det arbetsmarknadspolitiska området. Regeringen har dock varit väldigt tydliga med att det inte handlar om en förskjutning av ansvar från stat till kommun. Detta är också utgångspunkten för den ovan nämnda statliga utredningen. Arbetsmarknadspolitiken kommer alltså fortsättningsvis vara ett statligt ansvar, däremot finns fortfarande möjligheten att det kommer finnas ett större utrymme för kommunerna att frivilligt tillhandahålla rustande åtgärder på uppdrag av arbetsförmedlingen.

Nämnas i sammanhanget bör dock en utredning av Olle Lundin, professor i förvaltningsrätt, från november 2019, där han undersöker de rättsliga förutsättningarna för kommuner att agera som leverantör av arbetsförmedlingstjänster. Lundins bedömning är att det inte är möjligt inom ramen för LOV och för att detta skulle bli rättsligt möjligt kräver omfattande lagändringar där kommunalrättsliga principer behöver kopplas ur. Huruvida den särskilda utredaren utsedd av regeringen kommer komma till samma slutsats återstår att se men Lundins slutsatser ger en indikation på att det inte är helt oproblemiskt, och kanske också olämpligt, att låta kommunerna leverera tjänster åt Arbetsförmedlingen i ett konkurrensbaserat system.

Sammanfattande kommentarer

- Det kommunala uppdraget på det arbetsmarknadspolitiska området är begränsat och kommunernas agerande är till största del baserat på frivillighet.
- Kommunernas motiv för att delta i arbetsmarknadspolitiken är att arbetslöshet är kostsamt för kommunerna då det leder till uteblivna skatteintäkter och ökade kostnader för ekonomiskt bistånd. Kommunerna har också ett intresse i att säkra sin egen kompetensförsörjning.
- Kommunerna har möjlighet att kräva att mottagare av ekonomiskt bistånd deltar i anvisad insats, men denna kravställning förutsätter att det inte finns någon övrig problematik än arbetslöshet, samt att individen kan klara sitt omedelbara uppehälle.
- Även om det bygger på frivillighet har kommunerna många uppgifter, varav många också obligatoriska, som har beröringspunkter med det arbetsmarknadspolitiska området. I praktiken har kommuner länge spelat en aktiv roll på det arbetsmarknadspolitiska området. Med tiden har det skett en förskjutning då kommuner gör mer och mer arbetsmarknadsinsatser och arbetsförmedlingens del av rehabilitering ökar.
- Deltagarna i kommunala insatserna står längre ifrån arbetsmarknaden än de som deltar i arbetsförmedlingens insatser. De är generellt yngre, har lägre utbildning, lägre inkomster och har oftare ekonomiskt bistånd.
- Kommunernas arbetsmarknadsinsatser är bara en del av kommunernas medverkan på det arbetsmarknadspolitiska området. Alla kommunernas roller som utbudsfrämjare och efterfrågansfrämjare samt arbetet med att koordinera utbud och efterfrågan av arbetskraft är av betydelse för resultatet på det arbetsmarknadspolitiska området.
- Det är flera aktörer, både inom kommunen och utom kommunen, som är involverade i detta arbete, inte minst i det rustande och koordinerande uppdraget. För att undvika glapp och dubbelarbete och nyttja varandras styrkor måste involverade aktörers arbete vara samordnat. Det gäller både interna aktörer, i form av olika förvaltningar, och externa aktörer, främst Arbetsförmedlingen.
- Det arbetsmarknadspolitiska området är under förändring, dels på grund av reformeringen av Arbetsförmedlingen och dels på grund av nedskärningar i Arbetsförmedlingens budget. Under den period som Arbetsförmedlingens reformeras måste kommuner arbeta proaktivt för att hitta nya

samverkansformer med myndigheten och undvika att glapp uppstår i arbetet med att hjälpa arbets sökande till egenförsörjning

- Arbetsmarknadspolitik kommer fortsatt vara ett statligt ansvar. Det som i nuläget utreds är huruvida kommuner *på frivillig basis* skulle kunna leverera arbetsförmedlingstjänster, framförallt på de platser där fristående aktörer inte anses tillräckliga. Det finns dock indikationer på att det inte är helt oproblemiskt att låta kommunerna leverera.

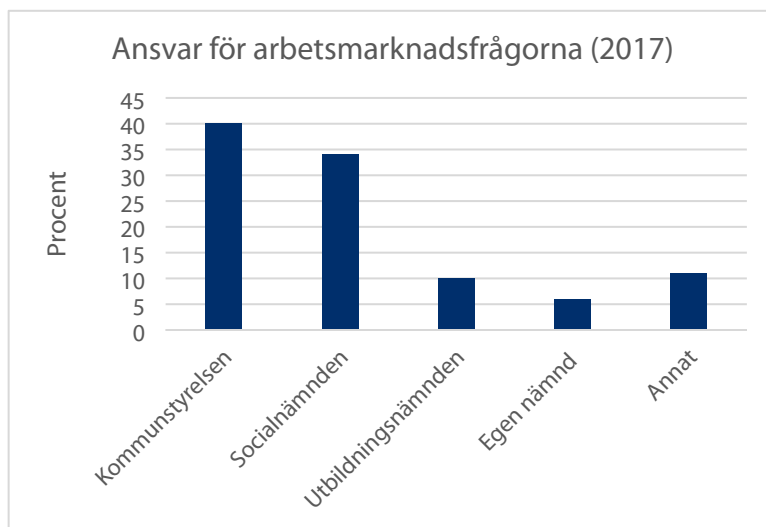
2. DEN KOMMUNALA ARBETSMARKNADSPOLITIKENS ORGANISATION

När det gäller den politiska organisationen av arbetsmarknadsfrågorna ser det väldigt olika ut i kommunsverige. Dels varierar det vilken nämnd som formellt ansvarar för arbetsmarknadsfrågorna. Dels så kan man observera en stor variation i kombinationer av verksamhetsområden som befintliga arbetsmarknadsnämnder ansvarar för. I Enköpings kommuns nuvarande organisation är det fem nämnders verksamhetsområden som berörs av arbetsmarknadsfrågorna.

Arbetsmarknadsfrågorna i nämndsorganisationen

I Kolada så finns det registrerat under vilken nämnd kommunerna sorterar ansvaret för arbetsmarknadsfrågorna enligt lagen om arbetslöshetsnämnd. 2017 var det vanligast att kommunstyrelsen (40%) eller socialnämnden (34%) ansvarade för arbetsmarknadsfrågorna. Värt att notera är att i de kommuner där kommunstyrelsen ansvarar för arbetsmarknadsinsatserna har 49% av kommunerna en befolkning på under 15 000 och 31% en befolkning under 10 000.

10%, inklusive Enköpings kommun, uppgav att de sorterar in arbetsmarknadsfrågorna under utbildningsnämnd. Endast 6 % uppgav att de har en särskild utpekad nämnd för arbetsmarknadsfrågorna.

Kommuner med arbetsmarknadsnämnder

Vid tiden för utredningen identifierade vi 14 kommuner som har en särskild arbetsmarknadsnämnd. Det finns också exempel på kommuner som har haft en arbetsmarknadsnämnd men återgått till en annan organisation. Dessa listas dock inte här. Variation är stor i vilka ansvarsområden som kommuner med arbetsmarknadsnämnder valt att lägga i nämnden, utöver ansvaret för arbetsmarknadsfrågorna. I tabellen nedan listas de identifierade ansvarsområdena kopplat till några av de lagrum som styr verksamheten.

Ansvarsområde	Exempel på lagrum som styr verksamheten
Arbetsmarknadsinsatser (AM)	Lagen (1944:475) om arbetslöshetsnämnd
Ekonomiskt bistånd (FS)	Försörjningsstöd och bistånd till livsföringen i övrigt enligt Socialtjänstlagen (2001:453)
Vuxenutbildning (inkl. SFI) (VUX)	Komvux och särsvux enligt skollagen (2010:800), yrkeshögskola i kommunens egen regi enligt lagen om yrkeshögskolan (2009:128)
Ungdomars sysselsättning (UNG)	Kommunala aktivitetsansvaret enligt Skollagen (2010:800)

Ensamkommande barn (EB)	Socialtjänstlagen (22001:453), Lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, Lagen (2005:429) om god man för ensamkommande barn
Mottagande av nyanlända (MOT)	Lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning,
Etableringsinsatser för nyanlända (ETA)	Lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare, Lagen (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare,
Näringsliv (NÄR)	Allmänt främjande av näringsliv, enligt Kommunallagen (2017:725)
Stöd till funktionshindrade (FHR)	Kommunens uppgifter enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, kommunens uppgifter enligt Socialtjänstlagen (2001:453) som avser omsorg, stöd och boende för personer med funktionsnedsättning i alla åldrar

	AM	FS	VUX	UNG	EB	MOT	ETA	NÄR	FHR
Nacka	X	X	X	X	X	X	X	X	
Falköping	X		X				X		
Sandviken	X		X				X		
Värmdö	X	X	X	X		X	X		X
Trelleborg	X	X	X	X	X	X	X	X	
Nyköping	X		X	X			X		
Karlskrona	X	X	X	X		X	X		
Solna	X		X			X	X		
Botkyrka	X		X	X			X	Delvis	X
Gävle	X	X	X	X			X		X
Borås	X	X				X	X		
Norrköping	X	X	X			Delvis	X		
Helsingborg	X	X	X		X		X	X	
Uppsala	X	X	X				X		

Grönt: 30 000 – 60 000 invånare , Gult: 60 000 – 90 0000 invånare, Rött: mer än 90 000 invånare

Vi ser tydligt att de kommuner som valt att ha en separat arbetsmarknadsnämnd strävar efter att hitta synergier genom att ha vuxenutbildning nära arbetsmarknadsfrågorna. Nästan alla kommuner med arbetsmarknadsnämnd har lagt vuxenutbildningsansvar på nämnden. Nästan alla har lagt också lagt ansvaret för samhällsorienteringen på nämnden, vilket sannolikt kan förklaras av den starka kopplingen mellan vuxenutbildning och samhällsorienteringen. Ungefär hälften av kommunerna med arbetsmarknadsnämnd har också lagt mottagandet av nyanlända för bosättning på nämnden. Hälften av kommunerna i Enköpings kommuns storlek har lagt det ekonomiska biståndet på arbetsmarknadsnämnden. Det är vanligare att stora kommuner lägger det ekonomiska biståndet på arbetsmarknadsnämnden. Mindre vanligt är att lägga ansvarsområde för näringslivsverksamhet, ensamkommande barn och hela eller delar av kommunens uppgifter gällande individer med funktionshinder på arbetsmarknadsnämnden.

Enköpings kommuns organisation

När det kommer till Enköpings kommuns nuvarande organisation av arbetsmarknadsfrågor är det fem nämnder vars verksamhetsområden berör eller inkluderar arbetsmarknadsområdet.

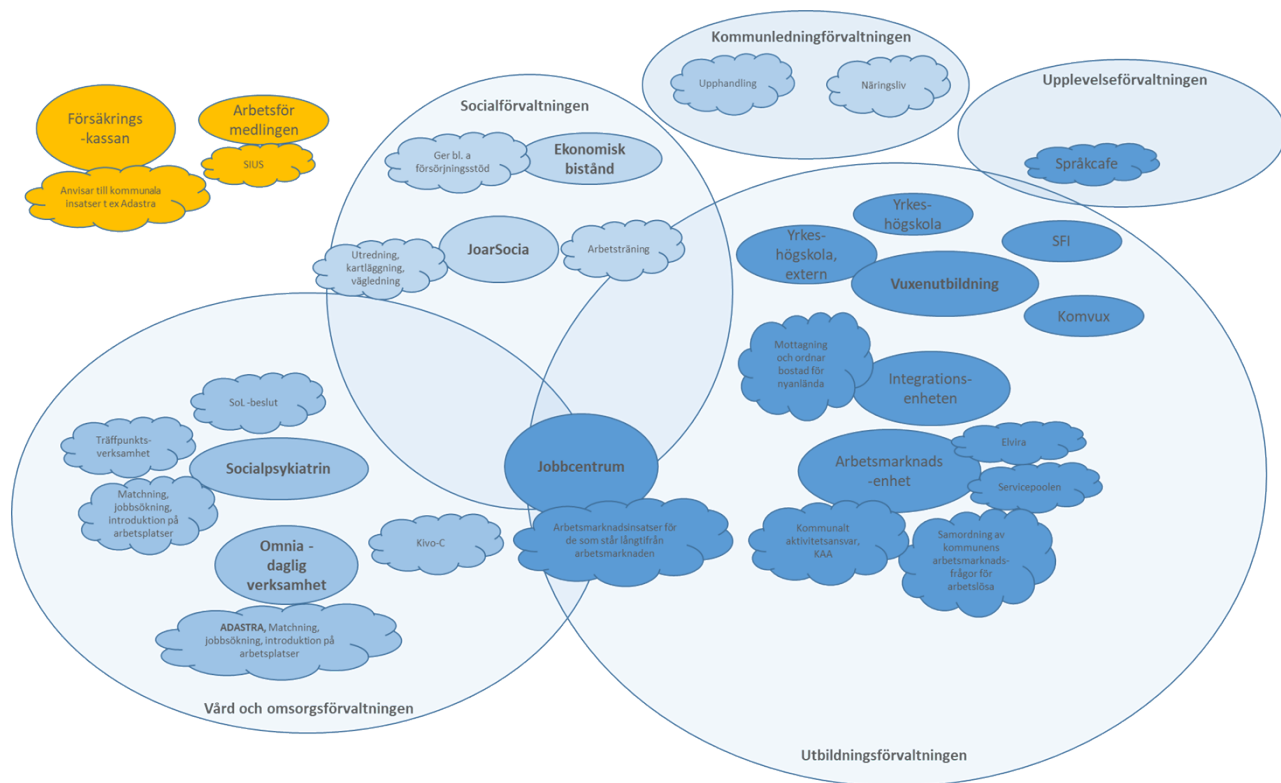
Till att börja med så har vi utbildnings och arbetsmarknadsnämnden som, utöver att ansvara för att kommunens uppgifter inom det offentliga skolväsendet för barn, ungdom och vuxna utförs, också är arbetslöshetsnämnd och därmed ansvarar för kommunens arbetsmarknadsinsatser. Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden fullgör också kommunens uppgifter när det gäller att ta emot nyanlända för bosättning samt att erbjuda den obligatoriska samhällsorienteringen och svenska för invandrare som ingår i etableringen. Organisatoriskt under utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ligger också Jobbcentrum, som är en samverkan mellan utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen, vård- och omsorgsförvaltningen och Arbetsförmedlingen Enköping/Håbo. Syftet med Jobbcentrum är att samordna arbetsmarknadsinsatserna i Enköpings kommun och skapa en väg in till aktiviteter och insatser för invånare som står utanför arbetsmarknaden.

Socialnämnden ansvarar för att invånarna får det stöd och den hjälp som de har rätt till enligt socialtjänstlagen, inklusive att utreda och fatta beslut om ekonomiskt bistånd. Till socialnämnden hör också Joar Socia som är en sysselsättningsenhet för personer med olika arbetshinder. Socialnämnden ansvarar även för mottagandet av ensamkommande barn och ungdomar.

Vård- och omsorgsnämnden ansvarar för insatser till de kommuninvånare som har behov av vård och omsorg utifrån det ansvar som kommunen har enligt bland annat lagen om stöd och service (LSS). Till vård- och omsorgsnämnden hör också socialpsykiatri som är en sysselsättningsverksamhet som lyder under socialtjänstlagen, SoL, och Omnia daglig verksamhet, som är en sysselsättningsverksamhet för vuxna personer som har en intellektuell funktionsnedsättning, autismspektrumtillstånd eller förvärvad hjärnskada i vuxen ålder.

Upplevelsenämnden ansvarar för icke föreningsorganiserade fritidsaktiviteter för barn och unga. I sådana aktiviteter kan språkträning ske och även Upplevelsenämnden kan räknas till de som har verksamhet som är av betydelse för nå det övergripande målet *"hjälpa människor som står utanför arbetsmarknaden att hitta en väg till studier, arbete eller annan sysselsättning."*

Slutligen bör även kommunstyrelsen betraktas som en nämnd vars verksamhetsområde involverar arbetsmarknadsrelaterade frågor, men då i huvudsak i form av efterfrågefrämjande insatser. Detta genom styrelsens övergripande och strategiska ansvar för näringsliv samt upphandling- och inköp. I ansvaret ingår också att strategiskt utveckla Enköpings kommun som arbetsgivare och förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare.

Verksamheter och aktiviteter som på något sätt arbetar för att individer ska nå arbete och egen försörjning. Antalet verksamheter gör att de som kommer i kontakt med kommunen riskerar många kontakter och får svårt att se en röd tråd.

Sammanfattande kommentarer

- Det finns en stor variation hur kommunerna organiserar sina arbetsmarknadsinsatser. Det är vanligast att kommunstyrelsen är arbetslöshetsnämnd, men oftast är kommunerna med den lösningen väldigt små. Näst vanligast är det att socialnämnden är arbetslöshetsnämnd. Ovanligast är det att ha en särskild nämnd för arbetsmarknadsfrågor.
- I de kommuner som har arbetsmarknadsnämnd har nästan alla lagt vuxenutbildning, inklusive SFI och ansvaret för samhällsorienteringen, under den nämnden.
- I Enköping har fem nämnder verksamhetsområden som berör arbetsmarknadsområdet. De flesta nämnder är involverade i att rusta individen för arbete. Kommunstyrelsen sticker ut som den nämnd som har ett strategiskt ansvar för upphandling, personalpolitik och näringsliv, som alla kan användas till att främja efterfrågan av arbetskraft.
- Oavsett organisatorisk lösning så kommer verksamheterna vara utspridda på flera nämnder. Antalet verksamheter gör att de som kommer i kontakt med kommunen riskerar många kontakter och får svårt att se en röd tråd. Avsaknad av dokumenterade processbeskrivningar riskerar att medföra att glapp och dubbelarbete sker.

3. ENKÖPINGS KOMMUNS FÖRUTSÄTTNINGAR OCH UTVECKLINGSOMRÅDEN

När det gäller framgångsfaktorer i kommunernas arbete med att minska arbetslösheten så är det första som bör konstateras att man egentligen vet ganska lite om effekterna av kommunala insatser, och de studier som finns tyder på att kommunerna inte lyckas särskilt bra. Trots detta finns det kommuner som åtminstone tycks lyckas bättre än andra och i intervjuer med olika kommuner och studier av goda exempel utkristalliserar sig vissa gemensamma drag som kan betraktas som framgångsfaktorer. Dessa framgångsfaktorer kan i sin tur användas för att identifiera Enköpings kommuns utvecklingsområden.

I vilken grad arbetsmarknadsinsatser leder till en lägre kostnad för ekonomiskt bistånd beror dock inte enbart på hur väl kommunen utför uppgifterna. En kommuns strukturella förutsättningar har också betydelse för vilken effekt de olika insatserna får och vilken organisation som är bäst lämpad för att möta specifika utmaningar. Det därför viktigt att ha kännedom om Enköpings förutsättningar innan fokus flyttas till Enköpings kommuns utvecklingsområden.

Demografiska förutsättningar

Enköping har en ganska "platt" åldersstruktur, vilket på sikt är mycket gynnsamt då den äldre befolkningsgruppens del inte ökar i relation till andra delar av befolkningen, vilket gör att vår skattebas och förmåga har bättre förutsättningar att lyckas än många andra kommuner.

År 2017 ökade Enköpings befolkning kraftigt i åldrarna 25-39 (mest 30-34) samt som en konsekvens av det i åldrarna 0-15 (mest 5-9 år). Det är även i de ålderskategorierna som kommunen har störst överskott vid en jämförelse mellan in- och utflyttningar. Samma år var ca 14 % av befolkningen utrikesfödda. Den sociala kompassen som gjordes år 2018 visar att av inrikes flyttnetto till kommunen från övriga Sverige är hälften av dessa flyttare födda utanför Sverige. Tillsammans med utrikes positiva flyttnetto innebär det att folkökningen i Enköping består av till största delen utrikesfödda personer. Det finns anledning att förvänta sig en fortsatt hög inflyttning av personer födda utrikes de kommande åren.

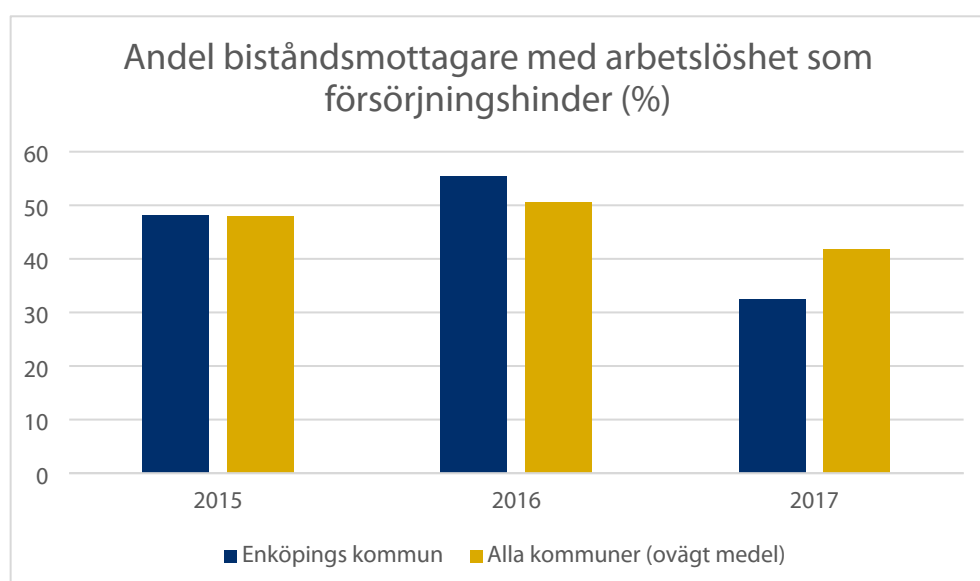
Under 2019 tog Enköping emot 46 anvisade nyanlända och 2020 är antalet färre. Detta är en minskning mot tidigare år men av de som kommunen tar emot så är fler av de anvisade kvotflyktingar och personer med låg utbildningsnivå, vilka i större utsträckning har behov av specialistvård, särskilt anpassat boende eller andra stödinsatser. Detta kan innebära en utmaning för verksamheter och ett ökat behov av samverkan, både inom kommunen men även med andra kommuner. Andelen egenbosatta (EBO) invånare har ökat med tiden, vilket kan komma att innebära ett ökat tryck på kommunens verksamheter.

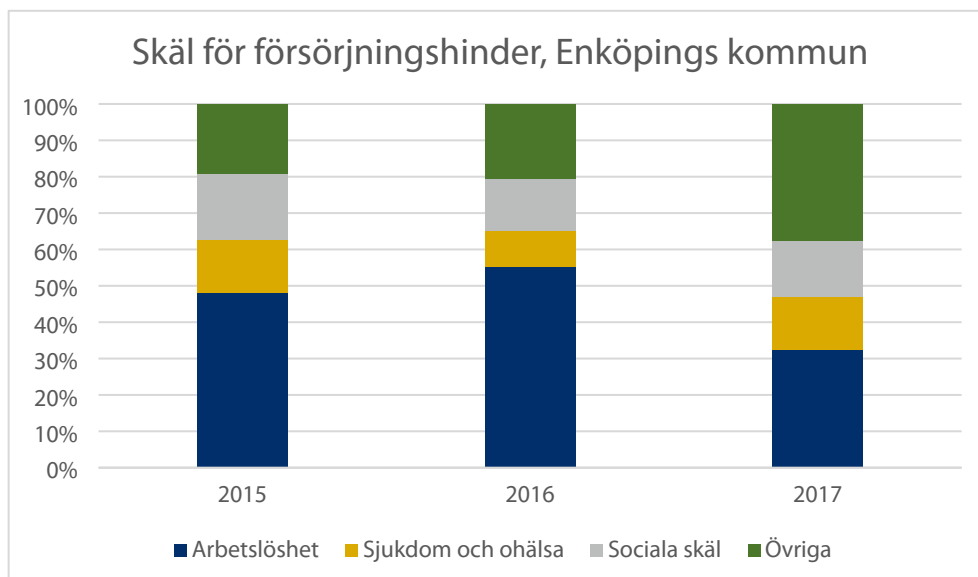
Enköping har mycket gott resultat med andel behöriga till gymnasiet, men få läser vidare efter gymnasieexamen. God arbetsmarknad, kultur med många egenföretagare samt att det inte "behövs" vidareutbildning för att få ett arbete är ett faktum. Hos första generationens invandrare ser man en hög generell utbildningsnivå (40 % eftergymnasial examen) jämfört med kommunsnittet (28%). Men deras barn, som är födda i Sverige, har den lägsta utbildningsnivån av alla (18%). Varför dessa barn inte läser vidare och vad det betyder för Enköping i förlängningen tål att funderas på. Invånare födda utanför EU/EFTA har högst andel eftergymnasial utbildning men lägst förvärvsgrad och lägst inkomst.

Enköping har låga arbetslöshetssiffror och höga sysselsättningstal men grupperna unga och utrikesfödda är de som sticker ut. Vi tar emot fler kvotflyktingar och personer med låg utbildningsnivå än tidigare samtidigt ökar gruppen unga (16-20år), som varken arbetar eller studerar och får stöd inom programmet kommunalt aktivitetsansvar (KAA). Detta

gör att behovet av att satsa på utbildning och rätt stödinsatser mot arbete ökar och kommer att öka ytterligare.

År 2018 var 799 hushåll aktuella för ekonomiskt bistånd i Enköpings kommun. Detta är 4% procent av befolkningen, varav cirka en tredjedel haft ekonomiskt bistånd i tio månader eller längre. Det vanligaste skälet för ekonomiskt bistånd är också arbetslöshet, även om den andelen i Enköpings kommun 2017 sticker ut som ett år då andelen var låg jämfört med övriga kommuner och tidigare år.

Kategorin "Övriga" består av otillräcklig inkomst, otillräcklig föräldrapenning, begravningskostnader, otillräcklig etableringsersättning, otillräcklig pension, otillräcklig sjuk-/aktivitetsersättning, i avvaktan andra inkomster (egen uppgift)

Identifierade utvecklingsområden för Enköpings kommun

För att kunna identifiera Enköpings kommuns utvecklingsområden är det nödvändigt att först identifiera vilka framgångsfaktorer som finns i arbetet med att minska arbetslösheten. En återkommande slutsats från litteraturen är dock att det finns för få påtagliga effektstudier av kommunala aktiveringsinsatser och att det därmed saknas kunskap om vad som fungerar. (Lundin 2008, Vikman Westerberg 2017). Till exempel skriver man i Arbetsmarknadsutredningen (SOU 2019:3) att "det saknas tydlig kunskap om de kommunala insatsernas effekter någon betydande effekt på deltagarnas arbetsmarknadsutfall och behov av offentlig försörjning. Detta är ett problem eftersom stora resurser tas i anspråk och många deltar i programmen utan att vi vet vad insatserna leder till. Risken finns då både att resurser inte investeras väl och att målgruppen för insatserna inte får någon hjälp. De få effektstudier som finns tyder på att kommunerna inte lyckas leverera bra och även om det inte finns överväldigande bevis att Arbetsförmedlingen insatser fungerar bättre så påvisas i alla fall inte att kommunerna skulle vara bättre (s.18 SOU 2019:3).

Men oaktat avsaknaden av verifierade effekter av olika insatser så finns det kommuner som trots tunga sociala indikatorer har lägre kostnader än förväntat för ekonomiskt bistånd. SKL gjorde 2013 en fördjupning av öppna jämförelser för ekonomiskt bistånd och intervjuade chefer och handläggare i sex sådana kommuner för att få deras förklaring till

resultaten. Slutsatsen var att det inte fanns någon entydig tillvägagångssätt eller någon speciell metod. Dock fanns några tydliga gemensamma drag.

Utifrån de intervjuer och studiebesök som gjort har denna utredning gett liknande resultat som i den tidigare SKL- undersökningen. De externa intervjuerna har kompletterats med interna intervjuer av chefer och medarbetare för att få fram vilka utvecklingsområden Enköping bör satsa på.

Fokus på samordnade processer

I såväl SKL- rapporten och telefonintervjuerna har de kommunerna uppgett att en framgångsfaktor ett tydligt fokus på samordnade processer för att biståndsmottagare och övriga arbetssökande så snabbt som möjligt ska klara egen försörjning.

På vilket sätt detta sker förklaras på olika sätt. Det finns ingen gemensam metod att kopiera. De specifika insatserna är liknande som i de flesta kommuner det vill säga man coachar, förmedlar praktikplatser, erbjuder skyddade anställningar och sätter in stödåtgärder för den som är psykiskt eller fysiskt bräcklig och försöker bryta destruktiva mönster. Organisationen för de som utför de olika insatserna skiljer sig också åt.

Kommunerna poängterar dock att allt arbete måste ske målmedvetet, systematiskt och samordnat på flera förvaltningar. Gemensamma, lättillgängliga och kända processer är de framgångsfaktorer som flest kommuner på olika sätt först tar upp när de beskriver sitt arbete. Det behöver finnas en struktur och ett dokumenterat arbetssätt för att undvika att bitar faller bort när personal slutar eller börjar.

Även i de interna intervjuerna uttrycks en önskan att förtydliga processer och att utveckla samverkan mellan förvaltningar. Vårt intryck av intervjuerna är att kännedomen om varandras verksamheter inte är tillräcklig för att få den överblick över andra förvaltningars insatser som krävs för att nå korta insatsvägar.

En förutsättning för att kommunerna ska lyckas med att samordna sina arbetsmarknadsinsatser, minska personberoendet och att skapa en väg in för kommunmedlemmarna är att det finns tydliga dokumenterade processer. Att ytterligare samordna förvaltningarnas arbetssätt för att är därför ett tydligt utvecklingsområde för Enköping.

Ledarskap och politiskt engagemang

De kommuner vi intervjuat är organiserade på olika sätt. Syftet med de olika organisatoriska lösningarna är dock densamma. Organisation och struktur ska underlätta för medarbetarna att göra rätt saker, på rätt sätt med personal som har rätt kompetens.

Detta blir särskilt viktigt när Arbetsförmedlingen omdaning kan medföra att kommunernas arbetssätt förändras. Detta är dock svårt att konkretisera vad som är "rätt saker" och "rätt sätt".

Ett återkommande svar i intervjuerna är vikten av ett tydligt ledarskap. Resultatet av detta kan vara svårt att mäta, däremot är konsekvenserna av dåligt ledarskap lättare att se och högst påtagliga för såväl personal och för resultatet. Det gäller såväl det professionella som det politiska ledarskapet. All kommunal verksamhet bygger på den politiska visionen och de övergripande politiska målen. Engagerade politiker och ledare som har stöd i en målstruktur som tydligt beskriver en röd tråd från övergripande mål till åtagande för varje enskild medarbetare är en viktig framgångsfaktor. Först när detta på plats blir det möjligt att göra "rätt saker" på "rätt sätt". I de interna intervjuerna framkommer en splittrad bild av hur tydligt de övergripande målen upplevs och i vilken utsträckning de olika enheterna arbetar mot ett gemensamt mål. Svaren pekar också på att inom utbildningsförvaltningen upplevs det att arbetsmarknadsfrågorna marginaliseras då fokus är på förskola och skola.

Särskilt om det ekonomiska biståndets placering

Vi har i telefonintervjuerna specifikt frågat om det ekonomiska biståndets placering och om placeringen är av betydelse för deras arbete. Anledningen till detta fokus är att kostnaderna för ekonomiskt bistånd är ett av de viktigaste motiven för det kommunala engagemanget på det arbetsmarknadspolitiska området.

Telefonintervjuerna med kommunerna ger att avgörande för goda resultat är en gemensam målbild, ett gott samarbetet mellan förvaltningar och ett gemensamt förhållningssätt att verka för att människor har ett självständigt liv. Några kommunen tycker detta underlättas genom att ha ekonomiskt bistånd på tillsammans med arbetsmarknadsfrågorna eftersom man då får en sammanhållen process och ansvar även för början av processen. Bland annat resonerar en kommun att fördelen med att även ha det ekonomiska biståndet tillsammans med ansvaret för arbetsmarknadsinsatserna är att det följer en tydlig logik och ger ett incitament att fokusera på arbetsmarknadsinsatser. Detta eftersom de resurser man lägger på att hjälpa individer till egenförsörjning kan leda till besparingar i ekonomiskt bistånd och på så sätt hamnar investeringen och besparingen i samma nämnd.

Ett ytterligare resonemang som framkommit i intervjuerna är dock att den organisatoriska placeringen av det ekonomiska biståndet kan ha ett symbolvärde men här går meningarna isär och ingen entydig bild framträder.

Karlskrona kommun lyfter att genom att ta bort det ekonomiska biståndet från socialtjänsten får man ett tydligare arbetsmarknadsperspektiv. De pekar på att det finns ett symbolvärde att tydligt visa att ekonomiskt bistånd är förenat med skyldigheten att komma i arbete och egenförsörjning i stället för att ligga på en förvaltning som har fokus på omhändertagande. Samtidigt pekar Sundbyberg, som har en social- och arbetsmarknadsnämnd, att det är ett omodernt och felaktigt synsätt att socialnämnden präglas av en omhändertagandekultur. Sundbyberg framhåller att avgörande är istället det förhållningssätt och den förväntansbild som finns i mötet med den enskilda. En arbetslinje kan alltså finnas på socialnämnden lika väl som i en arbetsmarknadsnämnd.

Även i de interna intervjuerna spretar svaren. Utifrån socialtjänstens två uppdrag, utreda rätten till ekonomiskt bistånd och coacha till egenförsörjning, så anser man från socialtjänstens håll, att handläggare ställer krav och man känner inte igen bilden av att vara omhändertagande. Andra intervjuade menar att socialtjänsten har en historia av att vara omhändertagande och att denna bild lever kvar i stor utsträckning.

Utredningen slutsats är att det finns många kopplingar mellan ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsinsatser och en sammanhållen process kan underlättas om de är under samma nämnd. Däremot är den organisatoriska placeringen av ekonomiskt bistånd i en viss nämnd snarare än en annan inte avgörande för att skapa tillräckligt tydliga incitament för den enskilda att komma till egen försörjning.

Övriga utvecklingsområden

I de interna intervjuerna har, utöver det som ovan beskrivits, ett antal mer för Enköpings kommun specifika utvecklingsområden tagits upp. Samarbetet med arbetsförmedlingen, samverkan med näringsliv, hur Enköpings kommuns som arbetsgivare arbetar systematiskt med arbetsmarknadsinsatser, SFI arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret samt bristen på enkla jobb är de områden som lyfts.

Samarbetet med Arbetsförmedlingen

Samarbetet med Arbetsförmedlingen behöver utvecklas ytterligare. Arbetsförmedlingens sannolika nedläggning av kontor i Enköping gör att kommunen behöver utveckla nya former för att möta bristen på arbetskraft och få fler i egenförsörjning. Viktigt att komma ihåg att arbetsmarknadspolitiken fortfarande är ett statligt ansvar och det finns inget som tyder på att kommunens ansvar ska öka. Däremot måste sättet att arbeta mot Arbetsförmedlingen anpassas efter de förändringar som nu sker. Det finns en mängd områden där att kommunen och Arbetsförmedlingen har gemensamma utmaningar och det därför är viktigt med ett gott samarbete. Dit hör insatser för att underlätta inträdet för

ungdomar som saknar gymnasieutbildning eller har någon form av arbetshinder, samt insatser för nyanlända med svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Arbetet med jobbspår finns idag inom Jobbcentrum men är någonting som behöver utvecklas än mer framöver då kompetensreserven just nu i huvudsak är utomeuropeisk och ungdomar som saknar gymnasieutbildning.

Vikten av samverkan med näringslivet

Majoriteten av de intervjuade säger att samverkan med näringslivet är av stor betydelse. Vi har genom intervjuerna noterat att olika verksamheter har egna personliga kontakter med det lokala näringslivet. Att ha goda kontakter med det lokala näringslivet är nödvändigt men om kontakterna inte sker samordnat riskerar olika verksamheter inom kommunen ha upprepade kontakter med samma företagare och att det finns en väg in till kommunen för företagare är någonting som lyfts som en framgångsfaktor av andra kommuner.

Kommunen som möjliggörare

En majoritet av de intervjuade talar om kommunen som möjliggörare som kan anställa människor i egna verksamheter, exempelvis med att ta emot praktikanter, erbjuda arbetsmarknadsanställningar och säkra kompetensförsörjningen. I vår utredning har vi sett exempel på kommuner som i reglementet skiljer på förvaltningar som arbetar med att påverka utbud eller efterfrågan på arbetsmarknaden. Vi anser att kommunstyrelsen skulle kunna få ett mer uttalat ansvar för att arbeta med att påverka efterfrågan på arbetsmarknaden och utbildningsnämnd, socialnämnd och eventuellt också vård- och omsorgsnämnden ha ett ansvar för utbudet. Näringslivsenheten har idag fokus på nyetableringar och personalutskottets ansvarsområden är att utveckla förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare samt möjlighet att besluta om en övergripande inriktning av kommunens personalpolitik. Kommunstyrelsen ansvar för efterfrågan på arbetsmarknaden kan stärkas exempelvis genom att ett arbetsmarknadsinsatsperspektiv finns med i både näringslivsenhetens arbete och i reglementet för personalutskottets ansvarsområden.

Nästa steg efter SFI

Det finns en upplevelse att nästa steg efter SFI saknas. Den språkpraktik som finns är inte tillräcklig och man efterfrågar mer språkpraktik, arbetsträning och sysselsättning som en vidareinstans att skicka individerna till. SFI har kommit igång med orienteringskurser för

de som har utbildningsplikt. Dock behöver det finnas fler språkpraktikplatser då sökanden skickas tillbaka till Arbetsförmedlingen efter avslutad SFI med otillräckliga språkkunskaper. Utan tillräcklig svenska har personen mycket svårt på arbetsmarknaden och naturliga insatser på Arbetsförmedlingen saknas.

Antalet lågutbildade och individer som aldrig tidigare har gått i skolan ökar. Detta i kombination med SFI nu är mer konsekvent med att skriva beslut om utskrivning gör att inte finns någon naturlig fortsättning för de individerna som inte har språket för att få ett arbete eller studera vidare inte har. Det behöver skapas en förståelse från alla kommunens verksamheter för en bättre översyn och samverkan kring individer med låg utbildning.

Grupperna unga och utrikesfödda

Grupperna unga och utrikesfödda sticker ut i arbetslöshetsstatistiken. Gruppen unga som varken arbetar eller studerar och får stöd inom programmet kommunalt aktivitetsansvar (KAA) ökar. Arbetsmarknadsenheten som arbetar med KAA har idag kontakt med ca 40 ungdomar men man tror att mörkertalet med hemmasittande ungdomar är stort. Antingen vill ungdomen inte ta del av insatsen eller så får verksamheten inte kontakt med dem. En del av de intervjuade uttrycker att det finns ett behov av att utveckla arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret för att jobba mer förebyggande med ungdomar. Kommunen behöver utveckla systematiska arbetsprocesser för att klarlägga den unges behov för att kunna erbjuda lämpliga individuella insatser.

Bristen på enkla jobb

Slutligen har bristen på enkla jobb lyfts upp som något som upplevs som ett problem. Även om det kanske inte går att betraktas som ett utvecklingsområde på samma sätt som ovan nämnda så är det en begränsande faktor i att hjälpa individer till egenförsörjning. Man menar att de som fortsatt varit arbetslösa trots högkonjunktur står långt ifrån arbetsmarknaden. Det finns kommuner som har bättre förutsättningar när det kommer till tillgången till enkla jobb som därmed lättare kan uppnå en högre sysselsättning.

Sammanfattande kommentarer

- Utredningen har identifierat två framgångsfaktorer i arbetet med att hjälpa individer till egenförsörjning. Den första är att det finns samordnade och dokumenterade processer. Då vägen till arbete ofta inkluderar en kedja av insatser behöver organisationsstrukturen syfta till att underlätta samordning mellan de funktioner där effekten förväntas bli störst.
- Utredningen slutsats är samordnade och dokumenterade processer inte finns i tillräckligt hög grad och att kännedomen om varandras verksamheter inte är tillräcklig för att uppnå korta insatsvägar. Ett tydligt ägandeskap av arbetsmarknadsfrågorna är viktigt för att hantera gränssnitten som alltid kommer att finnas på grund av bredden på arbetsmarknadsrelaterade insatser. I intervjuerna ha det framkommit att Jobbcentrum är i behov av ett tydligt ägandeskap.
- Den andra framgångsfaktorn är att det finns en tydlig politisk viljeinriktning och ledarskap som genomsyrar verksamheten. En politisk organisation måste därför vara ordnad så att det underlättar för att den politiska kraft och engagemang som finns för arbetsmarknadsfrågor ska tas till vara och styra verksamheten.
- Det finns många enskilda insatser som kan göras bättre för att få effektivare arbetsmarknadsinsatser. Exempelvis kan kontakter med det lokala näringslivet samordnas bättre, samarbetet med Arbetsförmedlingen kan utvecklas och kommunstyrelsens ansvar för arbetsmarknadsfrågor kan utvecklas och tydliggöras.
- Det går inte att kopiera framgångsrika kommuner rakt av. Kommunernas storlek och strukturella förutsättningar är av betydelse. Exempelvis måste tillgången till enkla jobb, som i Enköping är begränsad, beaktas.
- De flesta som uppbär ekonomiskt bistånd har det på grund av arbetslöshet, men det är långt ifrån alla. 2015-2017 hade i genomsnitt minst hälften av försörjningsstödmottagare i första hand annan

problematik än arbetslöshet. Detta gäller både Enköpings kommun och i hela Sverige.

4. UTREDNINGENS SLUTSATSER OCH ORGANISATIONSFÖRSLAG

Frågan är då vilken organisation som kan skapa bäst förutsättningar för tydliga och samordnade processer med att få människor till egenförsörjning och som kan kanalisera politiskt engagemang och ledarskap i arbetsmarknadsfrågorna. Den nya organisationen måste också utgå från det kommunala uppdraget på det arbetspolitiska området, både hur det ser ut idag och med en utblick över hur det kan komma att se ut i framtiden, samt Enköpings specifika förutsättningar och utvecklingsbehov. Om det finns en slutsats man kan dra från utredningen så är det att det inte finns en organisationsmodell som bara kan kopieras från en kommun till en annan.

Ingen arbetsmarknadsnämnd

Det första alternativet som övervägts är att en arbetsmarknadsnämnd med särskilt utpekad ansvar för kommunens arbetsmarknadspolitik inrättas. Detta är också utgångspunkten i det uppdrag kommunfullmäktige gav kommunledningsförvaltningen.

En fördel med denna lösning är att det skulle ge arbetsmarknadsfrågorna ett tydligare fokus och en högre prioritet, något som efterfrågats i många av de interna intervjuerna. Det skulle vara ett sätt att kanalisera politiskt engagemang därmed ge förutsättningar för ett tydligt politiskt ledarskap.

Samtidigt finns det viktiga aspekter som talar emot bildandet av en särskild arbetsmarknadsnämnd. Sammantaget bedömer utredningen att dessa nackdelar överväger fördelarna.

Kostnader

För det första är bildandet av en arbetsmarknadsnämnd relativt kostsamt. Kostnaden för en nämnds arbete består främst av ledamöternas ersättningar samt kostnaden för nämndens tjänstemannastöd. Tjänstemannastödet redovisas inte lika mellan kommunens olika nämnder så en direkt jämförelse av den redovisade totala kostnaden för nämnders arbete är inte meningsfull. En uppskattning av nedlagd tid direkt relaterat till nämnden ger att kostnaden för tjänstemannastödet är åtminstone lika stort som kostnaden för

2020-01-15

ersättning till förtroendevalda. Enbart kostnaden för ersättning av förtroendevalda, exkl. eventuella traktamenten, var 2018 725 000 kronor för utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden och 1 070 000 kronor för socialnämnden. För övriga nämnder var kostnaden mellan 300 000 och 400 000 kronor. Utredningen har inte beräknat den ökade kostnaden för en arbetsmarknadsförvaltning som är en trolig följd i tjänstemannaorganisationen om det bildas en arbetsmarknadsnämnd.

Ett begränsat kommunalt uppdrag

De extra kostnader som är förenade med bildandet av en arbetsmarknadsnämnd ställer särskilda krav på att det finns starka motiv för att ändå göra den organisationsförändringen. Arbetsmarknadspolitik är dock inte en kommunal kärnverksamhet utan kommunens ansvar på det arbetsmarknadspolitiska området är väldigt begränsat och till största delen baserat på frivillighet. Framtiden är dessutom väldigt oviss och det finns i nuläget ingenting som pekar på att kommunen kommer ta över ansvar från staten för arbetsmarknadspolitiken. Signalen från regeringen är att arbetsmarknadspolitiken kommer vara ett fortsatt statligt ansvar och att ansvarsfördelningen mellan stat och kommun inte ska ändras. De *eventuella* förändringar som skulle kunna föreslås som ett resultat av den utredning som presenteras i slutet av maj 2020 handlar fortfarande endast om att kommunerna på frivillig basis skulle kunna tillhandahålla tjänster åt Arbetsförmedlingen. Därför gör utredningen den bedömningen att det inte är motiverat att bilda en särskild nämnd baserat på kommunens framtida roll på det arbetsmarknadspolitiska området.

Tveksamma effekter

Utredningens bedömning är också att det är tveksamt vad bildandet av en arbetsmarknadsnämnd skulle ge för effekt. Vilken politisk organisationsstruktur som vi än väljer så kan det konstateras att vi inte vet om vad kommunala arbetsmarknadsinsatser har någon positiv effekt på sysselsättningen, snarare pekar den forskning som finns på att kommuner inte lyckas särskilt bra. Men ännu viktigare i sammanhanget är att det finns tveksamheter om en arbetsmarknadsnämnd skulle lösa den gränssnittsproblematik som kanske är det starkaste motivet för dess bildande, inte minst för att det blir ännu en aktör som ska involveras i rustnings- och matchningsarbetet. Även om man skulle välja att flytta med det ekonomiska biståndet - något som i sig är väldigt komplext och inget som denna utredning förordar - så skulle nya gränssnitt uppstå mot socialnämnden som skulle riskerar att skapa nya samordningsproblem och glapp. Det kan inte nog understrykas att många som har ekonomiskt bistånd har en komplex problematik samtidigt som runt hälften inte uppbär ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet utan av andra skäl,

Detta kräver andra insatser än arbetsmarknadsinsatser. Nämnden skulle också bli väldigt liten i relation till övriga nämnder – även om man skulle flytta över ekonomiskt bistånd. Att en liten nämnd marginaliseras i den kommunala organisationen är något som också en del en del kommuner med separat arbetsmarknadsnämnd har lyft som en nackdel.

Sammantaget bedömer alltså utredningen att bildandet av en arbetsmarknadsnämnd i nuläget inte är den bästa organisatoriska lösningen för Enköpings kommun.

En socialnämnd med arbetsmarknadsansvar

Det alternativ som utredningen istället har landat i att förslå fullmäktige att socialnämnden övertar ansvaret för arbetsmarknadsfrågorna från utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden. Utredningen pekar också på möjligheten att ett särskilt arbetsmarknadsutskott bildas under socialnämnden, utöver det befintliga arbetsutskottet, för att ytterligare stärka fokus på arbetsmarknadsfrågorna.

Specifikt föreslår utredningen att följande ansvarsområden flyttas från utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden till socialnämnden:

- Socialnämnden blir arbetslöshetsnämnd och tar över ansvaret för kommunens arbetsmarknadsinsatser, inklusive ansvaret för Jobbcentrum
- Socialnämnden tar över kommunens uppgifter att ta emot och ge introduktion till flyktingar enligt bosättningslagen.

Goda förutsättningar för en sammanhållen process

Utredningen menar att fördelarna med denna organisation är många. Det starkaste motivet med detta förslag är att vi tror att överflyttningen av ansvarsområden skulle skapa goda förutsättningar för en mer sammanhållen process från arbetslöshet, eventuellt behov av ekonomiskt bistånd och rustande åtgärder till arbete eller studier. Genom att ha det ekonomiska biståndet och arbetsmarknadsinsatserna i samma nämnd innebär det att nämnden får ansvar för hela kostnadskedjan: investeringar i insatser för att rusta individer för arbete ger en potentiell effekt i form av minskad kostnad för ekonomiskt bistånd för samma nämnd. Att ansvaret för det ekonomiska biståndet sannolikt är det viktigaste motivet bakom kommunernas engagemang i arbetsmarknadspolitiken stärker vår övertygelse om att sammanföra dessa verksamheter skulle skapa ett incitament för nämnden att prioritera arbetsmarknadsfrågorna. Symbolvärdet och logiken i detta är viktigt, även om det vore en förenkling att påstå att

det finns ett linjärt samband mellan resurser lagda på kommunala arbetsmarknadsinsatser och kostnader för ekonomiskt bistånd.

En målgrupp som står längst ifrån arbetsmarknaden

Som konstaterat tidigare i rapporten är också målgruppen för kommunala insatser de som står längst ifrån arbetsmarknaden och oftare är i behov av ekonomiskt bistånd. Det borde alltså finnas en överlappning mellan de som redan har en kontakt med socialnämndens verksamheter, exempelvis ofta som mottagare av ekonomiskt bistånd, och de som är aktuella för kommunala arbetsmarknadsinsatser. Samtidigt så undviker vi att den nya och komplexa gränssnittsproblematik som skulle uppstå om ansvaret för det ekonomiska biståndet bröts ut från socialnämnden. För många av de individer som tar emot ekonomiskt bistånd är inte arbetslöshet huvudsakligt skäl för att inte kunna försörja sig, och i många av dessa fall är inte arbetsmarknadsinsatser aktuella.

Ett stärkt fokus på arbetsmarknadsfrågorna

Dessutom tror vi att en flytt av ansvaret för arbetsmarknadsfrågorna till socialnämnden skulle vara ett sätt att ge frågorna ett stärkt fokus, utan att en särskild nämnd bildas. Dels i enlighet med resonemanget ovan, att det stärker incitamentet att arbeta med arbetsmarknadsfrågorna, men också för att en synpunkt som har framkommit är att arbetsmarknadsfrågorna marginaliseras i en relativt stor nämnd som utbildning- och arbetsmarknadsnämnden där en så stor del av verksamhetsområdet består av utbildning. För att sätta ett ytterligare fokus på arbetsmarknadsfrågorna finns också möjligheten att bilda ett till utskott under socialnämnden, utöver det befintliga arbetsutskottet, med syfte att bereda de ärenden som rör arbetsmarknadsfrågor. Jämförelsevis har ju kommunstyrelsen tre utskott: ett arbetsutskott, ett personalutskott och ett plan-, mark- och exploateringsutskott. Skulle man vilja ha ett utskott är detta också en detta är också en betydligt mindre kostsam organisation än om en särskild nämnd bildas.

En tydlig arbetslinje på socialnämnden

Ett eventuellt motargument till att flytta ansvaret för arbetsmarknadsfrågorna till socialnämnden är att det skulle ge ett felaktigt signalvärde att en socialnämnd ansvarar för arbetsmarknadsfrågor. Med det här perspektivet menar man att socialnämndens fokus är att vara omhändertagande. Vi menar dock att flytta arbetsmarknadsfrågorna till socialnämnden likaväl skulle kunna ses som ett sätt att stärka arbetslinjen på socialnämnden. Från våra interna intervjuer framkommer det tydligt att man i

2020-01-15

socialnämndens verksamheter menar att man redan har en arbetslinje i och med uppdraget att coacha för till egenförsörjning. Genom att också få ansvaret för arbetsmarknadsfrågorna tror vi att denna bild skulle kunna stärkas utåt.

Samtidigt bör möjligheten att ställa hårdare krav på mottagare av ekonomiskt bistånd problematiseras om vi med hårdare krav menar användandet eller det möjliga användandet av sanktioner. Dels vet vi inte om sanktioner eller hot om sanktioner har en önskvärd effekt (Lundin 2018). Dels sätter lagstiftningen begränsningar som gör att långt ifrån alla mottagare av ekonomiskt bistånd kan bli aktuella för sanktioner. Inte minst för att det ekonomiska biståndet ska vara det yttersta skyddsnetet och att kommunerna därmed måste säkerställa att kommunmedlemmarna klarar sitt uppehälle.

Ansvaret för mottagandet av nyanlända

När det gäller förslaget att flytta kommunens ansvar för mottagandet av anvisade nyanlända för bosättning till socialnämnden så bedömer utredningen att det finns synergieffekter även med denna åtgärd. Dels att ansvaret flyttas till socialnämnden och dels att mottagningen ligger i anslutning till arbetsmarknadsfrågorna. Socialnämndens uppdrag är att utreda ärenden för att hitta rätt stöd åt klienten och verka för att få ut personer till egenförsörjning och många av de som är utan arbete idag är personer med utländsk bakgrund och som kan behöva mer hjälp och stöd för att hitta vägar till arbete. Integrationsenheten ser redan nu att de nyanlända har svårt att få den praktiska hjälp de behöver med aktivitetsrapporter, ansöka om reseersättningar vid praktik med mera. Sammantaget så påverkar dessa praktiska svårigheter förutsättningarna för att komma ut i arbete. När arbetsförmedlingens kontor lägger ner och mer fokus blir på digitala tjänster kan individer som står längre ifrån arbetsmarknaden få det än svårare att närma sig arbetsmarknaden. Med en mer samordnad slussning mot kommunens olika arbetsmarknadsinsatser, andra stödinsatser och regelbunden uppföljning kan riskerna för detta minska.

Mottagandet av anvisade nyanlända ser dessutom annorlunda ut idag jämfört med flyktingvågen 2015. Idag tar kommunen emot färre antal nyanlända men de som kommer kan ha särskilda behov och kommunen ska kunna ta emot personer som är i behov av specialistvård, ett särskilt anpassat boende eller andra stödinsatser för personer med funktionsnedsättning. Utmaningarna ligger i att hantera boendefrågor, stöd i integrationsfrågor och uppföljning av insatser gentemot den enskilde individen.

Det kommunala aktivitetsansvaret flyttas inte

Arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret föreslås däremot inte flytta till socialnämnden. Kommunerna ska enligt skollagen föra ett register över de ungdomar som omfattas av kommunernas aktivitetsansvar (KAA) och insatser för ungdomarna ska ske så snabbt som möjligt. Därför är det viktigt att identifiering av unga sker nära tiden då skolplikten upphör. Identifiering ska ske i situationer när ungdomar inte börjar, inte fullföljer sin utbildning, eller när en ungdom avslutar en utbildning utan examensbevis. Huvudarbetet för detta ligger under en nämnd med ansvar för grundskola och gymnasium eftersom fokus i första hand är att motivera ungdomen tillbaka till studier.

Samarbete med vuxenutbildning

En viktig fråga om man väljer att flytta arbetsmarknadsfrågorna till socialnämnden är att värna samarbetet med vuxenutbildningen. Det finns exempel på socialnämnder som också har ansvaret för vuxenutbildningen, exempelvis i Sundbyberg stad, men huruvida det skulle vara ett alternativ i Enköpings kommun är ännu inte utrett till tillräcklig hög grad. Vuxenutbildningen är en mycket viktig del av det rustande arbetet och därför är det viktigt att det finns ett fortsatt tätt samarbete mellan socialnämnd och vuxenutbildning. Utredningen bedömer dock att skilja arbetsmarknadsinsatserna från vuxenutbildningen inte är en avgörande nackdel utan gränssnitt mellan nämnders verksamhetsområden kommer behöva hanteras vilken organisation man än väljer. Avgörande är snarare att man arbetar för att tydliggöra och dokumentera processen med att hjälpa individer till arbete eller studier, samt att upprätta och bibehålla en strukturerad och dokumenterad samverkan mellan berörda myndigheter. Här spelar också Jobbcentrum en central roll i att sammanföra dessa verksamheter och säkerställa att nya glapp i processerna inte uppstår. Ett rimligt nästa steg vore dock att utreda huruvida ansvaret för vuxenutbildningen fortsatt bör ligga kvar eller om även ansvaret för vuxenutbildningen också bör flyttas med till socialnämnden.

Ytterligare alternativ som övervägts*Ingen förändring i befintlig organisation*

Under utredningens gång har några ytterligare organisationsalternativ diskuterats som bör nämnas kort. För det första har utredningen övervägt alternativet att inga förändringar görs i befintlig organisation. Det finns dock viktiga aspekter som talar emot detta. Allra främst är det att ett förstärkt fokus på frågorna är något som tydligt framkommit i intervjuerna som något önskvärt. Arbetsförmedlingens förändrade uppdrag

ställer dessutom än högre krav på att det finns en tydlig viljeriktning hos kommunerna, även om det inte innebär att kommunerna ska ta över ansvar från Arbetsförmedlingen. Utredningen bedömer att en förändring i den politiska organisationen skulle ge frågorna en högre prioritet och skapa förutsättningarna med att förtydliga arbetet med processerna att stötta individers väg till arbete.

Ett argument till att inte göra någon förändring i nuvarande organisation skulle kunna vara de osäkra förutsättningarna på det arbetsmarknadspolitiska området, i och med reformen av arbetsförmedlingen och den pågående utredningen av kommunernas framtida roll. Vår bedömning är dock att detta inte är skäl att avstå från att göra de föreslagna förändringarna i den politiska organisationen. Snarare har signalen från SKL och Arbetsförmedlingen varit att kommunerna inte ska vänta utan vara proaktiva även under reformperioden. Skulle den statliga utredningen landa i att föreslå fler frivilliga uppgifter till kommunen gör vi bedömningen att det snarare skulle det stärka motiven för att göra de förändringarna som föreslås i denna utredning. Detta för att ett ökat utrymme för kommuner att agera på det arbetsmarknadspolitiska området skulle göra behovet än större för en högre politisk prioritet av arbetsmarknadsfrågorna och sammanhållna processer som möjliggör effektivt arbete och styrning.

Utskott under utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Utredningen har också övervägt att inga ansvarsområden flyttas mellan nämnderna och att ett utskott under utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden bildas istället. Ett utskott skulle kunna ge arbetsmarknads- och vuxenutbildningsfrågorna ett större fokus, utan att verksamhetsområden behöver flytta från en nämnd till en annan. Men även om det skulle vara ett sätt att ge frågorna en prioritering, så bedömer utredningen att skälen för att flytta ansvarsområden till socialnämnden enligt det resonemang som framförts ovan väger tyngre och motiverar en större förändring i den politiska organisationen.

Utskott under kommunstyrelsen

Ett ytterligare alternativt till utskott som diskuterats är ett arbetsmarknadsutskott under kommunstyrelsen, med hänvisning till styrelsens centrala och strategiska roll samt att det finns synergieffekter att hämta i samarbete med näringslivsavdelningen. Utifrån intervjuerna tycks det finnas en viss efterfrågan att kunna samverka mer med kommunstyrelsens näringslivsavdelning men utredningen menar att dessa skäl inte är starka nog för att motivera att kommunstyrelsens ges ansvar för arbetsmarknadsfrågorna. Nuvarande näringslivsavdelning har fokus på strategiska markfrågor och företag, medan

samverkan med näringsliv i arbetsmarknadsfrågor också innebär aktiviteter såsom praktikanskaffning och annat koordinerande arbete. I övrigt är det svårt att se vilka ytterligare synergieffekter som finns att hämta, framförallt eftersom kommunstyrelsen inte har något ansvar för den utbudshöjande, rustande delen av arbetsmarknadspolitiken.

Däremot vill vi understryka att kommunstyrelsen har en viktig roll att spela när det gäller efterfrågesidan i arbetsmarknadspolitiken. Dels eftersom kommunstyrelsen har det övergripande och strategiska ansvaret för näringslivsfrågor och dels för att kommunstyrelsen har ansvar för det strategiska arbetet med att utveckla frågor som rör förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och arbetstagare. Kommunen kan exempelvis erbjuda arbetsmarknadsanställningar och ställa sysselsättningskrav vid upphandlingar. Genom att ändra kommunstyrelsen reglemente skulle kommunstyrelsen kunna få ett tydligare ansvar för efterfrågefrämjande insatser. Samtidigt bör också man se över hur man kan utveckla samarbetet med nuvarande näringslivsavdelning för att bättre samordna kontakterna med näringslivet. Detta för att skapa en väg in även för arbetsgivarna, men också för att kunna anpassa de rustande åtgärderna efter vilka kompetensförsörjningsbehov som finns.

Sammanfattande tabell

Tabellen nedan sammanfattar olika organisationsförslags inverkan på de identifierade framgångsfaktorerna: sammanhållna processer och ett tydlig politiskt ledarskap. Tabellen sammanfattar också de viktigaste frågorna som behöver hanteras inom respektive förslag. Färgskalan används för att visualisera hur väl de olika organisationsalternativen ger förutsättningar för sammanhållna processer och politiskt ledarskap *i relation till* varandra, där mörkgrönt signalerar bäst förutsättningarna, och mörkgult sämst förutsättningar.

Politisk organisation	Förutsättning för sammanhållna processer	Förutsättningar för politiskt ledarskap	Behöver hanteras/uppmärksammas
Ny nämnd (vuxenutbildning, arbetslöshetsnämnd, integration)	Gränssnitt mot försörjningsstöd		Ny och liten nämnd, sannolikt med tillhörande förvaltning ger höga administrativa och arvodeskostnader i förhållande till nämndens storlek.
Ny nämnd (vuxenutbildning, arbetslöshetsnämnd, integration + försörjningsstöd)	Sammanhållen process av viktigaste funktioner mot vägen till arbete Nya gränssnitt mot andra nämnder för mottagare av försörjningsstöd som ej har arbetslöshet som skäl		Flytt av försörjningsstöd är komplicerad. Stora verksamhetssystem behöver flyttas. Ny nämnd, sannolikt med tillhörande förvaltning ger kostnader för arvoden + nämndens tjänstemannastöd
Socialnämnd med arbetsmarknads- och integrationsansvar	Hela kedjan från Försörjningsstöd till arbetsmarknadsinsatser inom samma nämnd, överlappande målgrupp.		Vuxenutbildning är en del i kedjan av arbetsmarknadsinsatser. Gränssnittet behöver hanteras.
Ingen förändring	Försörjningsstöd skild från arbetsmarknadsinsatser		Intervjuerna pekar på att ett utvecklingsarbete är nödvändigt för att uppnå sammanhållna processer och tydligare styrning.
Utskott under utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	Försörjningsstöd skild från arbetsmarknadsinsatser.		Som ovan.
Utskott under kommunstyrelsen	Försörjningsstöd, vuxenutbildning och arbetsmarknadsinsatser på tre olika nämnder försvårar en sammanhållen process.		Försörjningsstöd, vuxenutbildning och arbetsmarknadsinsatser på tre olika nämnder försvårar en sammanhållen process.

Sammanfattande kommentarer

- Utredningens förslag är att socialnämnden övertar ansvaret för arbetsmarknadsfrågorna och kommunens uppgifter att ta emot nyanlända från utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden. Bedömningen är att denna förändring ger bäst förutsättningar för sammanhållna processer i arbetet med att hjälpa individer till egenförsörjning och ett tydligt politiskt ledarskap och styrning. Samtidigt undviks de komplicerade gränssnitt som skulle uppstå om man valde att flytta det ekonomiska biståndet från socialnämnden exempelvis för att sammanföra biståndet med arbetsmarknadsfrågor i särskild nämnd.
- Av särskild vikt att beakta i den föreslagna organisationen är samarbetet med vuxenutbildning. Ett rimligt nästa steg vore därför att särskilt utreda vuxenutbildningens placering i den politiska organisationen.
- Samarbete över förvaltningsgränserna i kontakten med näringslivet behöver också hanteras. Detta för att sträva mot en väg in även för arbetsgivarna, och för att kunna anpassa de rustande åtgärderna efter vilka kompetensförsörjningsbehov som finns.
- Kommunstyrelsen har en viktig roll att spela när det gäller efterfrågesidan i arbetsmarknadspolitiken genom det övergripande och strategiska ansvaret för näringslivsfrågor och strategiska arbetet med att utveckla frågor som rör förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och arbetstagare. Detta ansvar skulle kunna förtydligas.
- Under reformperioden av Arbetsförmedlingen har signalen varit att kommunerna inte ska vänta utan vara proaktiva i att hitta nya arbetssätt och samverkansformer. Vår bedömning är därför att det pågående reformarbetet inte ger Enköpings kommun skäl att vänta med att göra ändringar i den politiska organisationen. Ett eventuellt större utrymme för kommunerna att agera på det arbetsmarknadspolitiska området gör det än viktigare att vi skapar de bästa förutsättningarna för sammanhållna processer och effektiv styrning.

Källförteckning

Skriftliga källor

1. Eriksson Stefan m fl. 2017, IFAU, Den svenska arbetsmarknaden och dess utmaningar, Rapport 2017:5
2. Forslund Anders m fl. 2019, IFAU, Kommunal arbetsmarknadspolitik. Vad och för vem? Rapport 2019:5
3. Lundin Martin, 2008, Institutet för arbetsmarknadspolitik utvärdering (IFAU), Kommunerna och arbetsmarknadspolitiken, Rapport 2008:13
4. Lundin Martin, 2018, IFAU, Arbetsmarknadspolitik för arbetslösa mottagare av försörjningsstöd, Rapport 2018:12
5. Lundin, Olle, 2019, Almega, Kommunerna får inte agera matchningsaktörer
6. Wikman Ulrika, Alexander Westerberg, 2017, IFAU, Arbetar kommunerna på samma sätt – Om kommunal variation inom arbetsmarknadspolitiken, Rapport 2017:7
7. Arbetsförmedlingen, 2017, I centrum av etableringen
8. Sveriges kommuner och landsting (SKL), 2013, Att bryta mönster – Om sex kommuners framgångsrika arbete med ekonomiskt bistånd
9. SKL, 2017, Kommunerna och arbetsmarknadspolitiken – En redogörelse för aktuell lagstiftning och samverkansformer
10. SKL, 2018, Kommunal arbetsmarknadsstatistik 2017 – Kolada, statistik och databank
11. SKL, 2019, Inspel till Arbetsförmedlingens uppdrag att förbereda och bistå med analyser till regeringen (A2019/00923/A)
12. Skolinspektionen, 2016, Kommunernas arbete med det kommunala aktivitetsansvaret
13. Statens offentliga utredningar, 2019, Effektivt, tydligt och träffsäkert – det statliga åtagandet för framtidens arbetsmarknad, SOU 2019:3
14. Kommittédirektiv, 2019, Kommuners medverkan i den statliga arbetsmarknadspolitiken, Dir. 2019:86
15. Socialdemokraterna KF-grupp, 2019 En arbetsmarknadsnämnd i Enköping eller kompetens- och arbetslivsnämnd

16. Enköpings kommun, 2017, Jobbcentrum i Enköping - Projektplan

Interna intervjuer (i kronologisk ordning)

Namn	Funktion
Frank Stoor	Förvaltningschef, UF
Elisabeth Kantor	Förvaltningschef, SF
Svante Forslund (L)	Utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens andre vice ordförande
Ulrika Toresten	Samverkansstrateg och arbetscoach jobbcentrum, UF
Ann-Marie Nilsson	Verksamhetsområde Öppenvård , SF
Agneta Åkesson	Verksamhetsområdeschef LSS, psykiatri och hemtjänstcentrum, VOF
Agnetha Resin	Biståndschef, VOF
Ulrika Björn	Verksamhetschef Myndighet, SF
Susanna Stålhånd	Chef psykiatrin, VOF
Viveca Råim,	Enhetschef Yrkehögskolan, UF
Lena Örn	Rektor Komvux, UF
Lasse Olsson	Enhetschef, Arbetsmarknadsenheten, UF
Viveca Ehrning	Verksamhetschef vuxenutbildningscentrum, UF
Peter Book (M)	Socialnämndens ordförande
Camilla Johansson	Avdelningschef Utredning vuxen och försörjning, SF
Ingvar Smedlund (M)	Kommunalråd, KSO
Ulrika Ornbrant, (C)	Kommunalråd

Jesper Englundh (S)	Oppositionsråd
---------------------	----------------

Utöver ovan nämnda har också Tuija Rönnback (NE), Amanda Forsberg (L) och Lotta Tronêt tillfrågats om en intervju.

Ett studiebesök till Solna stad har gjorts tillsammans med Mats Flodin (M), Solveig Eklund (S) och Svante Forslund (L).

Deltagande på SKL-konferensen "En välfungerande och inkluderande arbetsmarknad" 23 september 2019.

Externa intervjuer (i kronologisk ordning)

Kommun	Namn	Funktion
Värmdö kommun	Karin Jöback	Tf. Kanslichef
Gävle kommun	Magnus Höijer	Förvaltningschef, sektor Välfärd
Borlänge kommun	Marianne Sjöström	Verksamhetschef, Borlänge kommun. Arbetsmarknad och Vuxenutbildning
Falköpings kommun	Sandra Lidberg	Förvaltningschef, Kompetens- och arbetslivsförvaltningen
Köpings kommun	Helén Samuelsson	Arbetsmarknadschef, Verksamhetsområde arbete och försörjning
Södertälje kommun	Annica Sundkvist	T.f. Resultatområdeschef Social- och omsorgskontoret/ Arbetsmarknad
Trelleborgs kommun	Zara Göransson Tomic	Förvaltningschef, Arbetsmarknadsförvaltning
Karlskrona kommun	Maria Persson,	Förvaltningschef, Arbetsmarknadsförvaltningen

Rapport

45 (46)

2020-01-15

Sundbybergs kommun	Helene Bengtsson,	Förvaltningschef Social och arbetsmarknadsförvaltningen
Solna kommun	Åsa Bergström	Förvaltningschef, Kompetensförvaltningen

www.enkoping.se

Integrationsenheten - SWOT

Målbild-vad arbetar vi för:

Styrka - Hur vi samarbetar.

Närheten till elever och lärare på SFI är en tillgång med nära samarbete med SFI lärarna. Redan vid första besöket hos Integrationsenheten skrivs en ansökan till SFI, oftast med start inom en månad. Om behov finns så kan personal från IE enkelt möta upp vid start till SFI och hjälpa till. IE kan också hjälpa lärarna vid oklarheter, genom att IE känner familjerna, som exempelvis okänd frånvaro eller genom att förklara saker. Lärarna har en möjlighet att snabbt och enkelt få tillgång till IEs kompetens. Stora möjligheter till att ha gruppinformation på plats.

Möjlighet - Fördelar med flytt:

Initialt när de anvisade kommer till Integrationsenheten finns det en fördel med tillhörighet socialförvaltningen då information som idag, mailas kan delges på plats. I glappet som uppstår mellan ankomst och start av etableringen är de ankommande knutna till socialförvaltningen. Men de flesta börjar tidigt på SFI och finns då dagtid på Komvux. När etableringsperioden för personerna tar slut efter två år, så är även Integrationsenhetens arbete med dessa personer slut. De som då inte har etablerat sig på arbetsmarknaden och klarar sig på egen hand går åter till socialförvaltningen. En flytt skulle också kunna innebära ett utökad samarbete och förståelse.

Hot - Utmaningar med flytt

Vi tappar närheten till utbildningen. I dagsläget är det enkelt för SFI eleverna som är Integrationsenheten klienter att besöka IE under rast eller i anslutning till skolstart/slut. Vi tappar också närheten till SFI lärarna där IE idag kan vidarebefordra information om speciella behov eller förutsättningar enkelt till lärarna. Framför allt kommer eleverna att tappa skoltid om de behöver förflytta sig för att kunna träffa IE.

Svaghet

Förlorar närheten till Komvux och de fördelar som närheten innebär bland annat för drop in tiderna som utnyttjas för korta frågor, av SFI eleverna som är på plats. Vid en flytt måste kraft och energi för att bygga upp en ny organisation.

Medarbetarperspektiv

Oro för att börja om med en ny organisation när det fungerar bra med kontakterna här. IE jobbar inte utifrån socialtjänstlagen. Verksamhet som har en självklar koppling till utbildning.

Vad behövs om det blir flytt

Klara uppdrag

Tydlig struktur

Utmaningar för verksamheten oavsett tillhörighet

- Samverkan inom kommunen, med berörda myndigheter och med vården. Stort behov av en samordnare på kommunledningsnivå.
- Eventuell brist på lägenheter med rimlig hyresnivå
- Att tillgängliga lägenheter stämmer överens med de anvisades familjebild och situation.
- Kontakten med och informationen från Migrationsverket
- IE ser att det finns brister i det förberedande arbetet från MIV
- UT-kort, folkbokföring, personnummer, ID-kort, bankkonto
- Ökat antal kvotflyktingar, enligt MIV, 60-80 % av de anvisade. Mer komplicerade sjukdomsbilder med bristfällig dokumentation/underlag.
- Att kunna fokusera och avgränsa arbetet i mötet med individen när ingen hjälp finns att få
- Samverkan mellan förvaltningar och myndigheter med föreningsliv och andra samhällsaktörer behöver utarbetas och förbättras för att få en förbättrad integration i samhället och i kommunen
- En funktion som kan samordna all integration i kommunen saknas

Försörjningsstöd och Joar Socia - SWOT

Socialförvaltningen ser många styrkor och fördelar med att organisera arbetsmarknadsenheterna som en del av socialnämndens verksamheter. De främsta av dessa är enligt följande;

- Minska bidragsberoendet. Genom att försörjningsstöd och AME tillhör samma nämnd förväntas styrningen bli gemensam med ett tydligt fokus på att ytterligare minska antalet hushåll med försörjningsstöd. Så kan till exempel ske genom gemensamma och tydliga mål.
- Ökad samverkan. Socialförvaltningen ser ökade samverkansmöjligheter vilka ökar stödet för den enskilde. Förvaltningen menar att processen för den enskilde kan tydliggöras och ytterligare individanpassas genom att AME och Joar Socia kommer närmare varandra organisatoriskt. Socialförvaltningen ser även möjligheter i samverkan avseende det förebyggande arbetet t ex gällande integration kan insatser från socialförvaltningen tillsättas för personer/hushåll i behov av dessa.
- Anpassade aktiviteter. Genom en gemensam nämnd bedömer socialförvaltningen att det möjliggör ytterligare utveckling av kompetenshöjande aktiviteter. Som exempel kan nämnas aktiviteter som arrangeras sommartid i syfte att kunna erbjuda kompetenshöjning. Vi ser också ökade förutsättningar att kunna anpassa utbudet av insatser riktat mot gruppen långvarigt beroende av försörjningsstöd. Den största risk som definierats av socialförvaltningen rör Integrationsenheten.
- Flyktingmottagandet finansieras av staten och fördelas i enlighet med kommunal som årligen fastställs av Migrationsverket. Enköpings kommun har de sista åren ett väsentligt lägre kommunal än man haft under 2010-talet vilket i sin tur innebär färre uppdrag och en sänkning av intäkter. Prognosen för de kommande åren är att Enköping kommer att ha ett fortsatt lågt flyktingmottagande. Socialförvaltningen ser därför ett behov av att utreda det kommunala flyktingmottagandet i ett separat ärende. Utredningens fokus är, enligt vårt förslag, på vilket sätt Enköpings kommun ska upprätthålla kommunens uppdrag i mottagande av nyanlända samtidigt som kommunalet kraftigt minskas. I vår omvärld har vi noterat att det finns kommuner som utvecklade specifika enheter/avdelningar för flyktingmottagande och implementerat det uppdraget i andra, befintliga verksamheter. Slutligen ser socialförvaltningen att den samverkan som idag finns med vuxenutbildningen är angelägen för den enskilde.

Vi har en väl fungerande samverkan idag med SFI och vuxenutbildningen vilken är viktig att behålla även om AME byter förvaltning. I det ideala processflödet finns en fortsatt samverkan främst via Jobbcentrum i vilken coach tillsammans med SYV upprättar

gemensamma planer genom trepartssamtal vilka inkluderar studier om dessa bedöms vara den snabbaste vägen till självförsörjning för den enskilde.

Arbetsmarknadsenheten - SWOT

För att kunna utreda vad en eventuell organisationsflyttning av Arbetsmarknadsenheten (AME) och Integrationsenheten (IE) skulle kunna innebära fick verksamheterna i uppdrag att genomföra en SWOT-analys. Detta för att kunna identifiera nuvarande styrkor och svagheter, men också de möjligheter och hot som en flytt skulle kunna innebära.

Inom Arbetsmarknadsenheten (AME) så har det gjorts en SWOT för varje avdelning: en för Jobbcentrum och en för Servicepoolen. Dessa resultat har sedan sammanfattats i en diskussion och slutsatser.

Om Arbetsmarknadsenheten

Arbetsmarknadsenhetens uppdrag är att erbjuda arbetsmarknadsinsatser och individuellt stöd till individer utanför arbetsmarknaden som varken arbetar eller studerar.

Insatserna ska hjälpa medborgare att närma sig arbete, studier eller meningsfull sysselsättning som medger egen försörjning. Detta genomförs genom att erbjuda flera olika typer av insatser och aktiviteter inom Arbetsmarknadsenhetens två enheter: Jobbcentrum, Servicepoolen.

Jobbcentrum

Jobbcentrum arbetar i stor utsträckning med coaching, stöd och matchning för personer som står utanför arbetsmarknaden i syfte att vägleda dem närmare arbete eller studier. Målgruppen är individer i åldern 16-65 år.

Majoriteten av Jobbcentrums deltagare har behov av samordnade insatser tillsammans med antingen Arbetsförmedling, Region Uppsala eller Försäkringskassan. Under året har ca 40% av deltagarna hänvisats till Jobbcentrum från ekonomiskt bistånd. Verksamheten har under 2023 haft 164 unika individer inskrivna i insatsen och avslutat 87 stycken. Av dessa har 62 % gått till antingen arbete, studier eller vidare till Arbetsförmedlingens aktiviteter och program.

Jobbcentrum arbetar även med det lagstadgade kommunala aktivitetsansvaret för unga mellan 16-20 år som inte börjar, avbryter eller inte slutför sin gymnasieutbildning (KAA). Det huvudsakliga målet är att arbeta för att deltagarna ska återgå till studier men även praktik eller kortare anställning kan erbjudas under insatsen.

Inom ramen för arbetet med unga så ansvarar Jobbcentrum även för arbetet att årligen anordna och samordna feriearbeten inom kommunen liksom erbjuda förlängda feriearbeten, så kallade "Jobb för Unga" i enlighet med regeringens riktade satsning.

Servicepoolen

Servicepoolen är en praktiskt utförande enhet som erbjuder människor möjligheten skaffa sig arbetslivserfarenhet och kompetens genom arbetsplatspraktik eller tidsbegränsad

anställning. Detta sker genom att verksamheten bland annat erbjuder hantverkstjänster, sopsortering, transportservice, grönyteskötsel och fordonsservice till kommunala verksamheter.

Servicepoolen tar emot personer både i praktik och för anställning med stöd under en begränsad period (1-2 år) för ge individer möjlighet att utveckla sin kunskap, kompetens samt konkurrensförmåga på arbetsmarknaden efter avslutad insats. Under tiden på Servicepoolen så erbjuds olika utbildningar parallellt med arbetet i bland annat yrkessvenska, röjsåg, motorsåg samt andra kortare utbildningar kopplat till arbetsuppgifter.

Metod

För att genomföra SWOT-analysen har vardera verksamhet haft en workshop med introduktion till analysmodellen, för att sedan i grupper fått lista interna styrkor och svagheter, samt de möjligheter och hot som en organisationsförflyttning skulle kunna innebära. Utifrån dessa så har det identifierats ett antal olika frågor och förutsättningar som behöver hanteras eller utvärderas för att ta ställning till om en förflyttning bör ske. Följande frågeställningar i modellen nedan användes som vägledning i diskussionerna.

Styrkor

Styrkor och svagheter är beskrivna utifrån nuläget för de båda enheterna. Det är faktorer som går att påverka och som utgår från interna frågor som exempelvis medarbetare, utförande, produkter, varumärke, kapacitet och kompetens. Styrkor och svagheter redovisas för varje enhet var för sig.

Servicepoolen:

- Bra service och hög kvalitet på utfört arbete
- Stor flexibilitet och möjlighet att lösa kunders behov och problem
- Gör en ekonomisk skillnad för kommunala verksamheter som beställer tjänsterna, omsätter även möbler
- Måna om medarbetare och praktikanter och ge dem en meningsfull sysselsättning och arbetslivserfarenhet, främjar anställningsbarhet
- Erbjuder olika aktiviteter och utbildningsmöjligheter till medarbetare och deltagare under praktik- och anställningstid: yrkessvenska, röjsågs- och motorstågsutbildning, olika utbildningar för att utföra säkert arbete, samtalsaktiviteter m.m
- Brett kontaktnät och goda relationer över hela kommunen
- Ger deltagare och anställda ökad självkänsla och tillit till egen förmåga: utbildning, kompetens, tagit sig vidare till anställning och tjänar egna pengar samt kan visa på genomfört arbete.
- Lokal med storlek som medger att större byggnadsarbeten och montering kan ske inomhus. Positivt att det går att köra in fordon och lasta dessa inifrån. Medger flexibilitet. Dock finns utmaningar – se under svagheter.

Jobbcentrum:

- Bredd i metoder: Motiverande samtal, Supported employment, SMAIL m fl.
- Coaching och vägledning är centralt – skapar hållbarhet för individen
- Vägleder utifrån varje individs förmåga, drivkraft och vilja
- Breda kontaktytor mot olika parter som kommunala och externa arbetsgivare, vuxenutbildning, folkhögskola, psykiatri, Arbetsförmedling, Försäkringskassa, Capio, Habilitering, Adastrå, IPS, SYV, Adastrå, Försörjningsstöd
- Sitter samlokaliserade med Vuxenutbildning och andra betydelsefulla parter/funktioner
- Stor bredd i målgrupp och flexibilitet utifrån behov samt god fördelning mellan kön och spridning i ålder.
- Tillgänglighet för deltagare och bra geografiskt läge
- Bred kompetens, utbildningsbakgrund samt hög erfarenhet i arbetsgruppen är en tillgång

- Stor flexibilitet för verksamheten utifrån lagar och regler – möjlighet att tänka nytt och våga prova och många ingångar för kommunmedborgare
- Erbjudna stöd i övergång från KAA – kan vara kvar i verksamheten med samma coach ger trygghet även efter 20 år
- Vilja att erbjuda möjligheter till alla, leda vidare om JC inte är rätt plats
- Samarbete med Arbetsförmedlingen är en stor styrka – information, svar på frågor, vilka insatser och program som finns, individs planering
- Det studiemotiverande arbetet främjas av samlokalisering och samarbete med Yrkehögskola, Komvux och SFI, liksom med WGY

Svagheter

Servicepoolen:

- Inflödet på nya deltagare varierar något i antal och frekvens.
- Tjänsterna kan inte erbjudas till privata kunder
- Gemensamma system saknas
- Språkinsatser för deltagare behöver utvecklas eller nyttjas mer
- Kommunikationen internt skulle kunna förbättras liksom tydlighet mellan arbetsledning och deltagare. Det är viktigt att direkt agera på händelser eller konflikter
- Behov av att sätta gemensamma arbetssätt när det kommer till att lösa situationer i det vardagliga arbetet. Ordet "Tillsammans" bör vara ledord.
- Lokalen på Malmagatan har flera förbättringsområden när det kommer till värme, ventilation och användning i dagsläget då den inte kunnat anpassas efter verksamhetens behov fullt ut

Jobbcentrum:

- Det hade varit gynnsamt om det funnits tillgång till kurator, terapeut eller andra hälsofrämjande resurser i verksamheten
- Samarbetet med Joar Socia och försörjningsstöd skulle kunnat fungera bättre, svårt att få till konstruktiva och utvecklande dialoger.
- Begränsningar av lokalyta anpassade till verksamheten, önskemål om fler mindre rum, samtalsrum och kunna ha större flexibilitet i lokalnyttjandet än vad som erbjuds idag.
- Behov av att ha fasta dataplatser för deltagare att kunna använda i huset.
- Lite bristande tydlighet i roller, vem som ansvarar för och gör vad

- Otydlighet kring vilka målgrupper som enheten ska arbeta med och hur de ska prioriteras.
- Utöka variation i aktiviteter efter behov, som exempelvis interna praktikplatser
- Svårt att definiera vart gränsen går mellan ledarskap och självledarskap
- Önskemål om ytterligare kompetens inom NPF-området
- Kommunikation och samarbete med försörjningsstödsteamet skulle kunna vara bättre, gärna med gemensamma träffar, system för information och kring rutiner.

Möjligheter

Möjligheterna är beskrivna ur perspektivet: vilka möjligheter kan identifieras vid en organisatorisk flytt från Utbildningsförvaltningen till Socialförvaltningen.

Servicepoolen:

- Kunna erbjuda tjänster till privata kunder likt Joar Socia gör idag
- Närmare samarbete med försörjningsstöd
- Närmare samarbete och förbättrad kommunikation med andra verksamheter inom Socialförvaltningen som Joar Socia
- Utbildning och kompetens inom missbruksvård tillgängligt
- Enklare väg att få in nya deltagare och tydligare process: Från försörjningsstöd till Joar Socia för arbetsträning, vidare till Servicepool för anställning
- Tillgång till samtalsstöd och terapeut (typ Nyängen eller liknande)

Jobbcentrum:

- Bättre tillgång till information
- Ha samma verksamhetssystem som socialtjänsten – underlättar information, kommunikation och dokumentation
- Smidigare övergångar och flöde för individen mellan insatser
- Tydligare och mer avgränsat uppdrag
- Tydligare insats med ärendegång och beslutsled
- Tillgång till mer stöd från Socialförvaltningen för individen (stödfunktioner)
- Nya lokaler
- Närmare samarbete med andra parter och Socialförvaltning
- Kan ge ny gnista
- Förenklar för de individer som har många kontaktytor på SF – förenklar samverkan
- Kan ge nya vägar till progression för deltagare

Hot

Servicepoolen:

- Begränsningar i inköp, förändrade ekonomiska förutsättningar
- Stor risk för förändrat uppdrag
- Mindre påverkan gällande deltagare
- Ökat inflöde av individer som skapar ansträngd arbetssituation
- Förlora koppling till Utbildningsförvaltning och vuxenutbildning
- Hamna längre bort från utbildningssidan, minskad samverkan och samarbete
- Risk för att deltagare enbart kommer från försörjningsstöd för att minska antal individer med försörjningsstöd. Tappar erbjudandet till även andra kommunmedborgare som kommer genom andra kontaktvägar. Inflödet blir snävare.
- Förändrade krav på verksamheten
- Om vi ska utföra exempelvis arbetsförmågebedömningar, kommer att minska arbetstakten, kapacitet i att utföra arbeten till kund
- Upplevt lågt intresse, kännedom och kunskap hos SF om Servicepoolens arbete och tjänster
- Omorganisering skulle innebära mindre möjlighet till påverkan, minskad insyn och längre beslutsvägar
- Deltagarnas känsla av att ha tagit sig vidare från "Socialtjänsten" försvinner
- Förändrad arbetsmiljö för deltagare och anställda
- Ökad personalomsättning
- Andra lagar som styr verksamheten
- Förlust av kunder
- Förändrade sysselsättningskrav på deltagare och anställda
- Minskat fokus på deltagarens utveckling över tid
- Risk för lokalbyte – minskade ytor, ökade kostnader, förändrade förutsättningar att utföra tjänster som tillhandahålls idag.

Jobbcentrum:

- Förändrade arbetsroller och uppdrag
- Sämre lokaler
- Försämrade förutsättningar att klara befintligt uppdrag
- Ökad styrning och kontroll över hur vi arbetar och mer administration
- Tappar kompetens på grund av personalomsättning
- Risk för att bli bortrationaliserade
- Tappar flexibilitet i målgruppen om verksamheten enbart ska arbeta mot ekonomiskt bistånd

- Förlorar koppling till KAA – försämrade förutsättningar för unga att få stöd även efter 20 år, trygghet i relation och stöd förvinner, försvårade övergångar mellan KAA och Arbetsmarknadsinsatser
- Balans mellan kontroll och vägledning förändras
- Personalflykt – personal väljer att sluta med anledning av organisationsflytt och förändringar
- Försämrade koppling till utbildningsinsatser, särskilt gymnasium, komvux och SFI
- Tappar inflöde från andra kanaler inom kommunen
- Tappar i helhetssyn på individen, myndighetsutövning tar över
- Likvärdighet i tillgång på insats påverkas, de med störst behov får fler insatser först vilket kan riskera att de med lägre behov trycks undan.
- Trivseln i arbetsgruppen minskar
- Sämre förutsättningar att träffa, möta och arbeta med individer
- Tappar det förebyggande arbetet som görs mot gymnasium och grundskola, särskilt om man tappar arbetet med det kommunala aktivitetsansvaret
- Tappar arbetsgivararbetet

Diskussion

Det finns en rad både möjligheter och hot som swot-analysen lyfter för både Servicepoolen och Jobbcentrum men riskerna bedöms större än möjligheterna.

Vissa förbättringsområden, främst kring kommunikation, informationsöverföring och förenklade samarbetsprocesser mellan ekonomiskt bistånd och Joar Socia kan gynnas av en organisationsförflyttning. Genom möjlighet att kunna använda samma system för information och dokumentation skulle arbetet idag kunna förenklas.

Andra möjligheter som lyfts i båda verksamheter inom Arbetsmarknadsenheten är eventuell tillgång till andra stödfunktioner som exempelvis psykologkontakter och missbruksvård.

Däremot finns en stor oro inom båda personalgrupper att ett byte av förvaltning och organisatorisk tillhörighet kommer innebära förändring i uppdrag och utförande av arbetsuppgifter. Idag arbetar båda verksamheter med ett inflöde av deltagare som representerar olika målgrupper av kommunmedborgare: unga som varken arbetar eller studerar, deltagare från försörjningsstöd, personer som kommer via Arbetsförmedling eller via samverkan med Joar Socia (främst till Servicepoolen) samt de som tar kontakt med verksamheterna på eget initiativ.

Det finns både fördelar och nackdelar med ett förändrat uppdrag. På den positiva sidan skulle en samorganisering kunna skapa gemensamma målformuleringar och en tydligare, mer sammanhängande arbetsprocess som för individer skulle kunna innebära smidigare

övergångar mellan verksamheter. Men det gäller företrädesvis för de deltagare i arbetsmarknadsinsatser som har försörjningsstöd. För övriga kommunmedborgare skulle det finnas en stor risk till försämrade tillgänglighet till Arbetsmarknadsenhetens insatser. Hur skulle inflödet se ut vid en organisatorisk flytt, hur skulle mål och uppdrag förändras, hur påverkas roller och ansvar samt hur mycket av Arbetsmarknadsenhetens flexibilitet att möta individer med olika vägar in är frågor som behöver besvaras för att kunna bedöma hur stora dessa hot kommer att bli.

Värt att nämna är att det under 2023 genomförts en behovsanalys tillsammans med försörjningsstöd för att kartlägga de olika faktorer som Arbetsmarknadsenheten och ekonomiskt bistånd tillsammans behöver utveckla och samverka kring för att få till en bättre samverkan och samarbete. Detta arbete har nu påbörjats under 2024 och kommer att fortgå under våren.

Dessutom har det funnits en tydlig inriktning från politiskt håll att Enköpings Kommun ska bli bättre på att söka projektmedel för att kunna göra särskilda satsningar inom arbetsmarknadsområdet. I dagsläget finns en pågående insats som finansieras av Samordningsförbundet på Jobbcentrum och vi står i färd med att skicka in ytterligare en om insatser i samverkan för unga i Region Uppsala för att minska antalet unga som varken arbetar eller studerar i Uppsala län.

Ytterligare en projektansökan tillsammans med vuxenutbildningen och SFI är planerad för hösten 2024 med inriktning på språkträningsinsatser för utrikesfödda, både under pågående och efter SFI-studier. Det är en stor risk att dessa projekt kan bli svåra att genomföra om verksamheterna flyttas och uppdrag och styrning förändras.

Idag har Arbetsmarknadsenheten med nuvarande placering inom Utbildningsförvaltningen ett pågående utvecklingsarbete tillsammans med bland annat Grundskolestöd och Westerlundska Gymnasiet för att på sikt kunna arbeta med förebyggande med unga som riskerar att inte börja eller avsluta sina gymnasiestudier i förtid och därmed riskera att bli hemma i utanförskap, bli hemma sittare, vara lätta att rekrytera till kriminell verksamhet eller bli långvarigt utanför arbetsmarknaden. Det finns en stor risk att detta arbete kommer att avstanna om det kommunala aktivitetsansvaret kommer att ligga kvar i Utbildningsförvaltningens försorg.

Genom en förlorad koppling till kommunala aktivitetsansvarets arbete kommer även försämrade förutsättningar för unga att få stöd även efter 20 år. Det föreligger då stor risk att trygghet i relation och stöd förvinns samt att det blir försvårade övergångar mellan KAA och arbetsmarknadsinsatser för ungdomarna som idag tryggas av att en unge medborgare kan ha samma kontaktperson och stöd även efter de fyllt 20 år hos AME och Jobbcentrum.

Ur samarbets synpunkt kan det dock ses som positivt att en flytt skulle kunna medge nya kontaktpunkter mot andra parter och Socialförvaltningen särskilt för Jobbcentrums del. För de

individer som har många kontaktytor på socialförvaltningen så förenklas samverkan och det kan bli tydligare att alla instanser samverkar för individens bästa.

I samband med ett eventuellt förändrat uppdrag finns även risker att både Jobbcentrum och Servicepoolens flexibilitet förändras. Idag påverkas inte verksamheterna av så många lagar och förordningar utöver det kommunala aktivitetsansvaret, kommunallagen och lagen om arbetslöshetsnämnd. Verksamheterna har en relativt stor frihet i hur de väljer att arbeta och det finns risk att den friheten begränsas.

För Jobbcentrums del så finns det inom gruppen en oro för att en organisationsförflyttning skulle innebära stora förändringar i arbetssätt, kontroll, möjligheter till påverkan och utförande. Detta särskilt med tanke på inflöde av vilka som hänvisas till verksamheten, aktivitetskrav och att andra lagrum kan påverka verksamhetens utförande.

Utöver en oro för förändrat uppdrag finns även en oro för sammanslagning med andra verksamheter som finns inom Socialförvaltningen, främst hos Servicepoolen. Socialförvaltningens verksamhet Joar Socia utför liknande uppdrag men inte till samma omfattning och nivå som Servicepoolen särskilt när det kommer till fråga om sysselsättningsgrad för deltagare. Servicepoolen tar idag emot deltagare som ska klara av att arbeta både fysiskt och helst 50%. Tjänsterna varierar men har höga krav på kvalitet och leverans gentemot kund. Skulle en sammanslagning ske finns stora frågetecken kring ledning och hur verksamheten skulle organiseras vilket skulle behöva beskrivas mer konkret. För Jobbcentrums del så är den risk de ser snarare att verksamheten skulle bortrationaliseras till förmån för rena arbetsträningsplatser. I samband med det så lyfts även ett hot i att insatserna blir mer kortsiktiga och att fokus på att skapa en situation där individer stärks långsamt på sikt för en hållbar etablering på arbetsmarknaden försvinner till förmån för att istället prestera snabba resultat där individer kommer bort från ekonomisk bistånd så fort som möjligt med risk att de återkommer inom kort tid.